STICUSA KNIPSELKRANT 63

Nederlandsch maandblad voor Philatelie – jan. 1985

100 JAAR GELEDEN...

Nederlandsch Tijdschrift voor Postzegelkunde

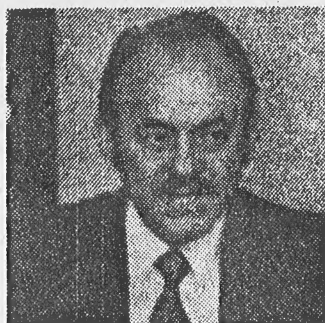
DE CURAÇAOSCHE POST.

Daartoe in staat gesteld door een correspondent te Willemstad, geef ik hier een kleine schets over de Curaçaosche Post.
Zoodra een mailboot het eiland nadert, wordt aan den haven een kanonschot gelost, en worden de langs de kust staande seinvlaggen geheschen.
Elke bewoner nu, die het schot hoort, of de vlaggen geheschen ziet en brieven verwacht, gaat of zendt naar het (eenige) Postkantoor te Willemstad.
Gedurende den tijd die verloopt tusschen het in 't zicht komen en het binnenloopen van het schip (1 à 2 uren) verzamelen zij, die op de mail wachten, zich op de trappen van het Postkantoor.
Met het uitzoeken der mail gaat ook nog een half uur verloren en daarna worden de brieven en stukken bezorgd... neen, uitgereikt en wel op de volgende, voor ons, zoo door de Post verwend, vermakelijke manier.
Op het postkantoor wordt een raam geopend, en daarachter liggen, op eene tafel uitgespreid, de aangekomen stukken.
Nu roept de postambtenaar één voor één de namen der adressanten af, en deze of hun gemachtigde, wanneer een van beiden tegenwoordig is, antwoorden op het hooren van hun naam met een luid: *Hier!* en nemen het stuk in ontvangst.
En zoo gaat het voort tot dat er geene brieven of geene belangstellenden meer zijn. Blijven er brieven over, waarvoor niemand zich aanmeldde, nu geen nood... dan zal er bij de volgende mail wel eens iemand komen opdagen.
Het geheele personeel der Curaçaosche post bestaat uit den Directeur, een ambtenaar en een kantoorkracht (mulat).
D.E. Schreuders.

N.A.S.H.K.O. BLIJFT

DR. SALEH VINDT ONJUISTE BERICHTGEVING OVER N.A.S.H.K.O. KLAP IN HET GEZICHT VAN MEDISCHE SPECIALISTEN ANTILLEN

WILLEMSTAD - "Als het de bedoeling is van de heer de Roo, zijn informant en redaktie van de Amigoe om onze docenten te beledigen, dan moeten zij het gewoon zeggen en schrijven. Het behoeft geen betoog dat een goede krant een artikel publiceert wanneer het goed is en waarheden bevat die voor de lezers van belang kan zijn. Dat betekent in mijn vak, in ieder geval, dat men met exacte referenties komt als men iets schrijft en publiceert". Aan het woord is Dr. A.E.C. Saleh naar aanleiding van een artikel van de hand van een zekere de Roo in de Amigoe van 29 december 1984, waarin de schrijver, naar de mening van Dr. Saleh, geen goed woord schreef over de kwaliteit van het medisch onderwijs op de Antillen.

DR. A.E.C. SALEH
.....Nashko blijft.....

In het door Dr. Saleh gewraakte artikel schrijft de heer de Roo, "dat een eventueel aanvullende kursus in Groningen nodig wordt geacht, omdat het peil op Curaçao te laag zou zijn".
Dit schrijven heeft volgens Dr. Saleh bij vele Antilliaanse medische studenten twijfel doen ontstaan over de waarde van de medische opleiding op Curaçao. De specialist-docenten waren onaangenaam verrast door weer een blijken van volkomen gebrek aan kennis van medische onderwijszaken in het algemeen en van Antilliaans medische zaken in het bijzonder. "Het is jammer dat de heer de Roo, alvorens zijn verhaal te schrijven, niet eerst bij het bestuur van de medische fakulteit van de Rijksuniversiteit Groningen (RUG) heeft geinformeerd. Hij zou dan begrepen hebben wat er precies gaande is met het medisch onderwijs curriculum en met de affiliatie van de RUG en de zogeheten affiliatie-ziekenhuizen (o.a. ons ziekenhuis). Om zomaar in een krant te schrijven, dat de zaken anders liggen dan wat de bekendmaking in het Antilliaans Nieuwsbrief beoogde en dan eraan toevoegen dat er aanvullend onderwijs in Groningen nodig is omdat het peil van het onderwijs op Curaçao te laag zou zijn, is een typisch voorbeeld van pertinent onjuiste berichtgeving. Tevens is het een klap in het gezicht van de specialisten die hier onderwijs geven aan de co-assistenten", aldus de heer Saleh. En nu de feiten, zegt de Curaçaose medische specialist.
Het aantal co-assistenten in Nederland gaat afnemen omdat het aantal medische studenten

Vervolg z.o.z.

Vervolg Dr. Saleh

ook gaat afnemen. Er is in Nederland in het academisch onderwijs de zogeheten twee-fasen struktuur ingevoerd. Dit betekent dat het studie-curriculum is veranderd. Alle medische studenten aan de RUG krijgen aan het einde van de eerste fase van de studie een zogeheten introduktie-kursus van een maand of drie. Dit is dan de Roo's aanvullend onderwijs. Neen, zegt Prof. Saleh, het is geen aanvullend onderwijs omdat bij ons het peil te laag zou zijn, maar een kursus voor alle studenten, die hen klaar maakt voor de opleiding in de kliniek. Dit stukje onderwijs krijgt iedere student of hij nu in het academisch ziekenhuis blijft of naar een affiliatie-ziekenhuis gaat (dus bijvoorbeeld ons ziekenhuis alhier).

In wezen is de overgang van collegebank naar het ziekenhuis voor de student te groot. Daarom hebben alle studenten dat stukje voorbereidend onderwijs nodig, aldus de heer Saleh. Nashko blijft en het artsendiploma die de studenten afkomstig uit Nederland hier zullen krijgen is van de RUG. Het eventuele artsendiploma van de Nederlandse Antillen zal niet van toepassing zijn voor deze co-assistenten. Overigens is er nog niet eens een Antilliaanse Medische Fakulteit.

Vanaf maart aanstaande komen er primair Antilliaanse co-assistenten. Volgens de heer Saleh is het goed te vermelden dat het altijd de bedoeling is geweest dat uiteindelijk onze co-assistenten en assistentenplaatsen ingevuld zouden worden door Antilliaanse studenten en artsen. Met een aantal van ongeveer 200 Antilliaanse medische studenten in Nederland is het best mogelijk dat deze gedachte gerealiseerd zal worden.

De laatste jaren is er een duidelijke stijging in het aantal Antilliaanse co-assistenten. Dit is wel een bewijs dat de N.A.S.H.K.O.-oprichters visie hadden, want in medische onderwijskringen in de hele wereld is men het erover eens dat een arts, al is het een deel van zijn opleiding, moet krijgen in het land waar hij gaat werken, zo vervolgde de heer Saleh zijn betoog.

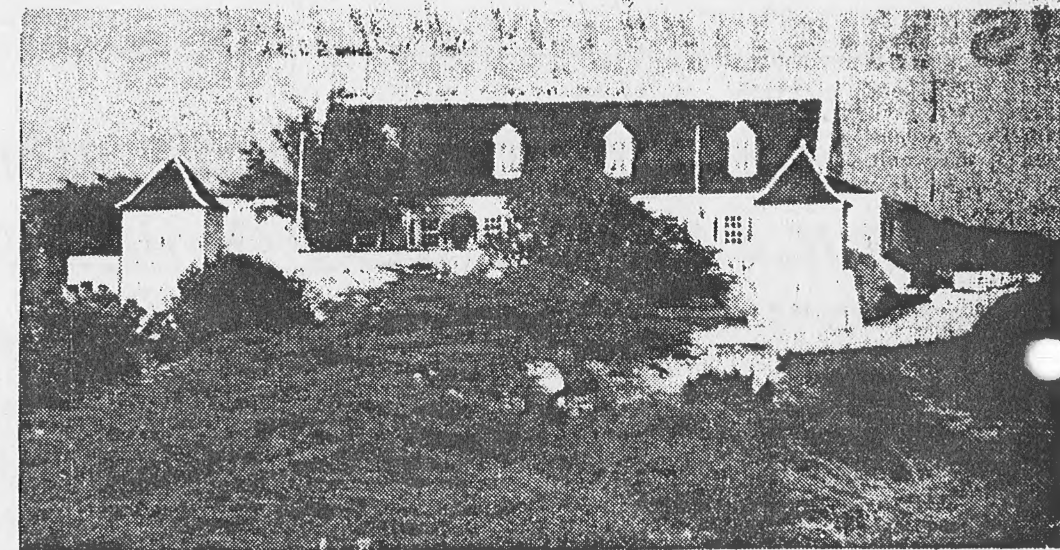
In Nederland zijn thans nieuwe affiliatie-kontrakten in de maak, zegt de Antilliaanse specialist. Dus ook voor ons. Het is best mogelijk, zo vervolgt hij, dat er toch nog genoeg Nederlandse co-assistenten naar Curaçao zullen komen. Doch het is nog te vroeg om hierover nu al informatie te verschaffen.

Omtrent de andere aktiviteiten van de N.A.S.H.K.O. kunnen de volgende feiten worden genoemd. De bekende 'post-graduate' courses en het aantrekken van assistenten en chefs de clinique zijn zaken die afgesproken zijn tussen de Nederlandse en de Antilliaanse Regeringen en tussen de Nederlandse Specialisten Registratie Commissie, de specialist-opleider alhier en de direktie van ons Ziekenhuis.

Overleg met de RUG is er wel en funktioneert naar wens. Bij deze zaken is de RUG financieel niet direkt betrokken. Tenslotte zei de heer Saleh dat hij de redaktie van de Amigoe wil adviseren in het vervolg alle stukken betreffende medisch onderwijs op de Antillen, die van Nederland komen, eerst via het N.A.S.H.K.O.-bestuur te verifiëren, alvorens ze te publiceren. Onze mensen worden dan in ieder geval beter en korrekt geinformeerd, aldus de heer Saleh.

BEZOEK AAN LANDHUIS ASUNCION

De eerste zondag van de maand houdt Landhuis Ascencion open huis. Deze keer werd het op zo'n ludieke wijze aangekondigd in de agenda van Radio Hoyer, dat we besloten weer eens een kijkje te gaan nemen. Juist nu Curaçao zo prachtig groen is, is de rit ernaar toe al zeer de moeite waard.

Na eerst een fikse bui afgewacht te hebben gingen we op pad. Nu, we waren niet de enigen die het idee ten uitvoer brachten om het landhuis met een bezoek te vereren. Het bleek een absolute topdag te zijn. Rond de zeshonderd mensen wisten de weg er naar toe te vinden. Erg veel bezoekers hadden vrienden en familieleden uitgenodigd en meegebracht. Op het ruime terras was het, hoewel warm, aangenaam toeven en het uitzicht is en blijft ongelofelijk. Van alle kanten biedt het landhuis een fantastische kijk op de omgeving.

De oorspronkelijke eigenaar van het in 1672 gebouwde Landhuis had beslist een goede smaak. Deze meneer Jurriaan Jansz-Exteen heeft het eiland waarlijk een dienst bewezen. Zowel de ligging als de architectuur zijn uniek en praktisch tijdloos. Het huis is geregeld van eigenaar veranderd, maar sinds 1960 is het de Stichting Monumentenzorg die het, met een gebied van 61 hectaren grond eromheen, heeft gekocht.

In 1963 werd een begin gemaakt met de restauratie, onder leiding van en in beheer van Serge Alexenho. Dat dit met grote kundigheid is gebeurd mag bekend verondersteld worden. Het dak werd hersteld, de galerijen werden weer opengemaakt, deuren en plafond werden in oorspronkelijke stijl uit Surinaams mahonie vervaardigd.

Sinds 1965 is het landhuis in gebruik als Vormingscentrum Koninklijke Marine, en sinds de Kon. Luchtmacht ook gestationeerd is op Curacao vooral het Defensiepersoneel. Er worden aan alle militairen die naar Curacao worden uitgezonden cursussen gegeven aan het begin van hun verblijf hier, en aan het eind. Veel wordt in die twee dagen verteld over de manier van leven hier en cultuur, het hele Caribisch gebied wordt wat dichter bij de mensen gebracht. Ook organiseert de Stichting damesdagen en gezinsochtenden om de mensen zo snel mogelijk zich thuis te laten voelen. De groepen komen van de Marinebasis Parera, van Suffisant en het stationsschip. Onder leiding van de dominee en de pater wordt dan getracht iedereen zoveel mogelijk te vertellen. Daarom zijn de groepjes niet groter dan ongeveer dertien man. Zo'n ruim twaalfhonderd mensen per jaar ontvangt men op Ascencion.

Sinds negen september 1980 woont de beheerder ook op het terrein. De beheerder wordt in zijn werk geassisteerd door een kok, een chauffeur, beiden militair, en een Curacaose hulp in de huishouding en tuinman. Het is een groot huis met grote tuin en voortdurende zorg is nodig om alles in de mooie, verzorgde staat te houden waarin het nu verkeert. Het onderhoud wordt veelal vanuit Den Haag gefinancierd.

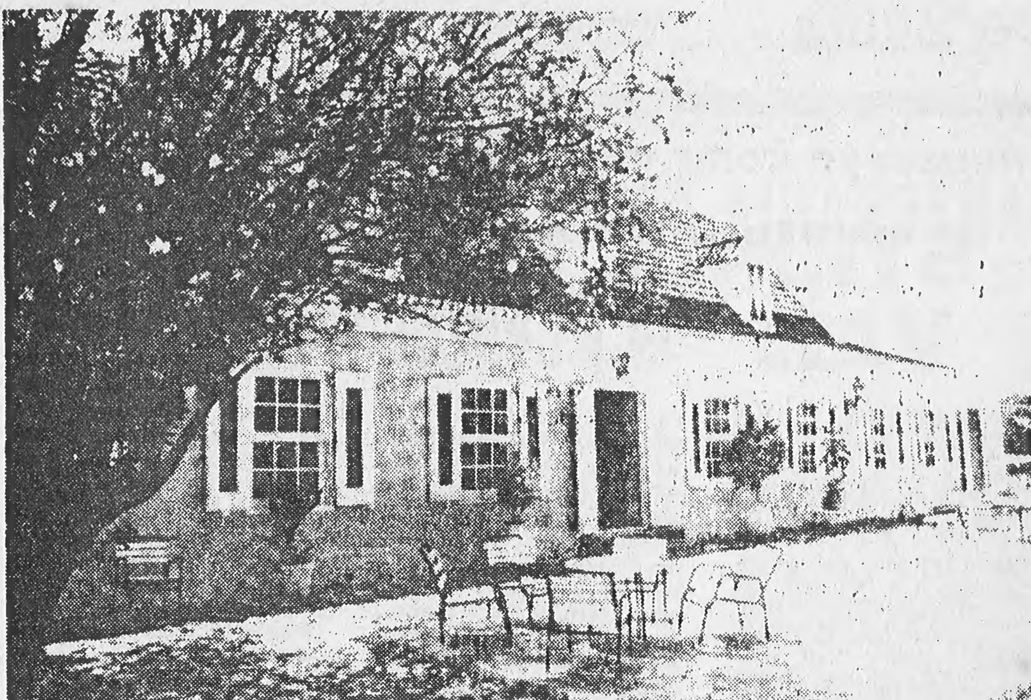
Op dagen zoals zondag j.l. wanneer er ruim zeshonderd mensen verschijnen is men om half zeven al bezig alles in gereedheid te brengen voor het bezoek. Als er dan om half acht een gigantische bui neerkomt wordt er nog haastig gedweild, opdat alle bezoekers vanaf alle punten kunnen genieten van de omgeving.

vervolg p. 3

Live music werd deze keer verzorgd door de Emmatown Ragtime Stompers en dat was een geweldige happening, die door oud en jong op hoge prijs gesteld werd. Veel lokale groepen zijn helaas wat te duur geworden, maar gelukkig lukt het nog steeds muziekgroepen te vinden die voor een bescheiden bedrag bereid zijn deze Open House ochtenden op te luisteren.

De tentoonstelling van de familie Sannen met Caribbean Handcraft trok erg veel belangstelling en veel, vooral bezoekende ouders en familieleden kochten hier een herinnering aan hun verblijf op Curacao.

Ook de kapel mocht zich verheugen in een enthousiast bezoek. Helemaal vol was het schattige kerkje. Zelfs buiten probeerde men nog een deel van de dienst mee te maken. Vaak bezoeken mensen de kapel die anders nooit in een kerk komen. Iets dat beide geestelijke verzorgers zeer tevreden stemt.

Helaas zal de huidige beheerder per 1 juli a.s. teruggaan naar Nederland en nog niet bekend is wie hem zal opvolgen. Niet alleen Ascencion zal zijn bezielende leiding missen, hij het landhuis ook. Met verschrikkelijk veel plezier heeft hij de afgelopen vijf jaar ver van de stad gewerkt en gewoond. De samenwerking met veel instanties is en was heel plezierig. Stroomstoringen, telefoonstoringen, die toch vrij frequent optreden op ons eiland, worden altijd zeer soepel en snel verholpen. Ook Selikor neemt iedere week trouw de moeite het landhuis van afval te ontdoen. Daardoor is het geen enkel probleem "buiten" te wonen. Hopelijk kan Ascencion nog lang op deze manier gebruikt worden en haar maandelijkse Open House ochtenden op de eerste zondag van de maand in ere houden. Daar is iedereen op Curacao bij gebaat.

De Beurs Woensdag 9 januari 1985

Uitgeroepen door Cultureel Centrum Bonaire:

JAAR VAN DE MUZIEK

(Van onze korrespondent)

KRALENDIJK - Naar aanleiding van het feit dat in 1985 de geboortedagen worden herdacht van componisten die internationale bijdragen hebben geleverd aan de ontwikkeling van de muziekkultuur, en mede op grond van de betekenis die hun artistieke verworvenheden hebben voor de pedagogische en algemene muziekbeoefening op Bonaire, heeft het Cultureel Centrum Bonaire besloten 1985 uit te roepen als "Jaar van de Muziek" (Anja di Musika).

De componisten waar het hier om gaat, zijn Heinrich Schütz (1585-1672), Johann Sebastian Bach (1685-1750), Georg Friedrich Händel (1685-1759), Giuseppe Domenico Scarlatti (1685-1757) en Alan Berg (1885-1935).

Vooral via het onder haar auspiciën werkzame, gespecialiseerde instituut, de Akademia di Musika Bonaire, zal het CCB tijdens dit muziekjaar met elkaar verband houdende muzikale aktiviteiten ontplooien en stimuleren.

Tot algemeen coördinator is benoemd de CCB-muziekpedagoog Rudy Bedacht, die zijn overkoepelende werkzaamheden terzake samenvat en verricht onder een te herkennen wachtwoord en formule, namelijk "Musika-85".

Rudy Bedacht: "Met de ervaringen, opgedaan in 1982, toen ik de aktiviteiten coördineerde van het "Jaar van Haydn", ben ik zeer optimistisch gestemd over de resultaten die wij zullen bereiken met "Musika-85". In bepaald opzicht staan wij er in 1985 beter voor, daar via de Muziekschool een traditie en motivatie voor muziekbeoefening is geschapen, waarvoor onder de gehele bevolking de sympathie en belangstelling duidelijk zijn toegenomen. In bijna elk gezin is er wel iemand die muziek studeert, heeft gestudeerd of zal studeren. Het is merkbaar dat muziekstudie niet langer wordt beschouwd als een soort statussymbool van enkelen, doch wordt ervaren als een integrerend element in de algemene ontwikkeling van iedere burger. Het deelhebben aan muzikale verworvenheden, of die nu uit de populaire sfeer komen of uit de klassieke, spreekt het kulturele bewustzijn aan als een demokratisch recht".

De heer Bedacht vindt het verheugend te konstateren dat aan de kommercialisering van het muziekleven beduidend meer tegenwicht wordt geboden door de aktieve belangstelling die de muziekpedagogie heeft weten te wekken voor klassieke muziek, die met haar meditatief-filosofische karakter in staat is zowel geestelijke verpaupering als muzikale scheefgroei te voorkomen.

Een andere gunstige omstandigheden acht de heer Bedacht het samenvallen van het "Jaar van de Muziek" met het "Internationale Jaar van de Jeugd", geproclameerd door de Verenigde Naties. Volgens de heer Bedacht kunnen hierdoor ook vooral personen die beroepsmatig met de jeugd omgaan, zoals leerkrachten en degenen die werkzaam zijn in de sociaal-educatieve sector (bv. buurthuizen), gestimuleerd worden om dit jaar een groter accent te leggen op de pedagogische waarde en de positieve betekenis van muziek in de gemeenschap.

Iedere suggestie en elk constructief voorstel dat zal kunnen bijdragen tot het welslagen van "Musika-85", wordt door het CCB op hoge prijs gesteld.

Pegasaya komt goed voor de dag

STERKE PREMIERE VAN "STREETCAR"

WILLEMSTAD - Het prikkelend gevoel van verwachting als er iets prettigs op komst is, zal U ook niet onbekend zijn. Met dit gevoel ging ik gisteravond naar Centro Pro Arte, waar de Antilliaanse première ging van "A Streetcar named Desire" gespeeld door de toneelgroep Pegasaya. Veel mensen, het bekende sfeertje van een première, hier en daar een paar bekenden groeten en de reeds goed gevulde zaal in, om een plaatsje te zoeken.

Het eerste wat direkt in het oog springt is het decor, waarvan je denkt: "Wat is dat nou?" In de loop van het stuk zal blijken, dat dit "open" decor precies voldoet aan de eisen, die er aan gesteld worden, namelijk dat het publiek mee kan leven met alles, wat er in dit huis, beneden --en boven-verdieping, gebeurt. "Je voelt je zelf er in thuis".

Over de inhoud van het stuk is al zo veel geschreven. Voor diegenen, die het niet kennen, kan worden gesteld, dat dit moderne stuk, wat inmiddels al klassiek is geworden, zich afspeelt in New Orleans en over een vrouw van betere komaf gaat, die met een Amerikaan is getrouwd van Poolse afkomst. Zij leven gelukkig en tevreden in het oude stadsgedeelte tot...., dit moet U zelf gaan bekijken.

Om half negen precies begon de muziek, een vondst, die het gehele stuk op passende wijze begeleidt en het geheel een professionele tint geeft. De musici zijn, Albert Navas, saxofoon, klarinet en fluit, Robert Jeand'or, bas en bongo, Eddy Benneth, blue piano en componist en Lidiwna Booi, zang.

Het gehele stuk wordt gedragen door één hoofdpersoon, Blanche Dubois, gespeeld doorBep Moore, die dit op een zeer doorleefde manier doet, al heeft zij een heel enkele keer en minder sterk moment, zeer begrijpelijk in een stuk dat bijna drie uur duurt. Op haar sterkst is zij in de zesde scene, als zij de oorzaak van haar verdriet vertelt. Men kan dan in de zaal een speld horen vallen.

Haar half-zuster, Stella Kowalski, ten tonele gebracht door Mavis Helmeyer, komt in het begin, door het sterke spel van Bep Moore, niet geheel uit de verf. Maar hoe verder men komt, des te beter komt haar karakter tot uiting. Haar man, Stanley Kowalski, op de planken gezet door Guus de Sain, is inderdaad de ruwe bonk, die veel van zijn vrouw houdt, hoewel hij een enkele keer een beetje chargeert bij een tekst, die op de lachspieren van het publiek werkt. De belangrijkste bijrol, die van buurvrouw Eunice Hubbel, op het lijf geschreven van Hannele Jesurun, wordt perfect op de planken gezet.

Misschien door de première-zenuwen, was er een enkele keer een foutje in belichting en geluid, die toch niet storend was. Iets over het taalgebruik. De taal, die gebezigd wordt mag wel worden geklassifiseerd als ietwat ruw. De spelers hoeven dus niet speciaal een bepaald accent te forceren, om de taal nog ruwer te laten lijken.

De regie is van professionele klasse. Hoe kan het ook anders. Pim de La Parra tekent hiervoors Maar toch twee kanttekeningen. Geweldscene's (vechtpartijen) komen op een toneel niet altijd zo uit als men wilt, misschien dat ze iets bekort kunnen worden, wat de "echtheid" zou accentueren.

De blinde bloemenverkoopster, het voorland van Blanche Dubois, loopt de hele zaal door en vanwege het gelach van het publiek moest Bep Moore zich extra concentreren en was ze niet geheel verstaanbaar

De toneelgroep Pegasaya is met "A Streetcar named Desire" zeer goed voor de dag gekomen en het is zeker de moeite waard om de gang naar Centro Pro Arte te maken.

L.C.

DEN HAAG - Op 1 januari 1985 heeft mr. H.L. Braam, Hoofd van de Afdeling Algemene en Juridische Zaken van het Kabinet van de Gevolmachtigd Minister in Nederland, na ruim 40 jaar in dienst te zijn geweest van de Antilliaanse overheid, waarvan ruim 10 1/2 jaar op het Antillenhuis in zijn genoemde funktie, de dienst verlaten. In mei 1977 werd hem na een diensttijd van 32 jaar op zijn verzoek eervol ontslag verleend als Hoofd RVD, welke funktie hij voor zijn detachering in mei 1974 naar het Antillenhuis gedurende 18 jaar had bekleed. Daarna is hij als Hoofd van de Afdeling Algemene en Juridische Zaken van het Kabinet nog tot eind december 1984 in funktie gebleven. Op 4 januari werd tijdens een bijeenkomst ten huize van Gevolmachtigd Minister mr. G.T. Hernandez door het personeel afscheid genomen van de heer Braam (links). De Antilliaanse regering heeft mw. mr. P. Faneyte-Hage als opvolger van de heer Braam aangewezen.

UNA-SYMPOSIUM OVER ROL OLIE-INDUSTRIE

WILLEMSTAD - Met de olie als historische hoofdpeiler van de economie, hebben de recente ontwikkelingen bij de Lago op Aruba en bij Shell op Curaçao, op korte, middellange en langere termijn rechtstreekse gevolgen voor het financieel, economisch en sociaal gebeuren op de eilanden van de Nederlandse Antillen.

Om op deze nieuwe ontwikkelingen op de juiste wijze te reageren, is het primair van belang de handelwijze van Exxon en Shell, te verklaren door die te plaatsen in een internationaal kader.

De Sociaal-Economische Faculteit van de UNA beschouwt het als haar taak in deze een bijdrage te leveren en heeft het initiatief genomen een symposium over dit onderwerp te organiseren, met als oogmerk een brede discussie op gang te brengen over de rol van de olieindustrie in onze gemeenschap.

Het symposium zal worden gehouden op vrijdag 25 januari en zaterdag 26 januari 1985 in de aula van de UNA op Curaçao.

Reeds is medewerking toegezegd van buitenlandse deskundigen die als gastsprekers zullen optreden.

Zo zal Peter R. Odell een inleiding geven over de ontwikkelingen in de internationale olie-industrie welke van invloed zijn op de Nederlandse Antillen. Peter Odell trad van 1975 t/m 1978 op als adviseur van de Regering v.d. Ned. Antillen t.a.v. de olie-industrie. Hij is ruim 25 jaar actief op het gebied van wetenschappelijk onderzoek van economische bronnen, met name energiebronnen, doceert over dit onderwerp aan diverse universiteiten in Europa en publiceerde hierover op brede schaal. Hij trad meerdere malen op als adviseur in internationale oliepolitiek aangelegenheden en in colleges van arbitrage in olie- en energiezaken.

Gustavo Coronel, Venezolaan van geboorte, heeft zijn opleiding als geoloog genoten aan de Universiteit van TULSA, en is bijna dertig jaar werkzaam geweest in de olie-industrie in Venezuela, Nederland, de Verenigde Staten en Indonesië. Hij is jarenlang lid geweest van de Raad van Commissarissen van Petroleos de Venezuela, de moedermaatschappij van alle Venezolaanse olie-industrieën en de grootste maatschappij in Latijns-Amerika.

in 1980 werd hij benoemd tot Executive Vice-President van Menevem (vroeger Gulf), een van de vier nationale oliemaatschappijen. In 1982 werd dhr. Coronel aangetrokken door de Center for International Affairs van Harvard University in Cambridge, Massachussetts.

Momenteel is hij verbonden aan de Inter-American Development Bank als adviseur in oliezaken. Dhr. Coronel is een internationaal bekend expert in oliezaken en heeft recentelijk een bijzonder interessant boek gepubliceerd over het beleid inzake de petroleumindustrie van Venezuela:

The Nationalization of the Venezuelan Oil Industry: From Technocratic Success to Political Failure.

Dhr. Coronel zal het huidig Venezolaans oliebeleid en hulp in de regio bespreken.

Trevor Boopsingh, geboren in Trinidad, heeft een carrière van ongeveer vijfentwintig jaar in het doceren en de olie-industrie. Hij is werkzaam geweest bij de raffinaderij van TEXACO in Trinidad en is sinds 1972 verbonden aan de Ministry of Energy and Natural Resources van Trinidad.

Sinds 1976 doceert dhr. Boopsingh als part-time lecturer aan de University of the West-Indies de vakken Petroleum Economics en Petroleum Reservoir Engineering. Hij was in 1975 en 1976 Chairman of the Society of Petroleum Engineers Secton Trinidad and Tobago. Uit zijn publicaties blijkt zijn bijzondere belangstelling voor Petroleum Taxation, Petroleum Economics en Natural Gas.

Dhr. Boopsingh is sinds 1980 Permanent Secretary of the Ministry of Energy and Natural Resources en als zodanig was hij ook betrokken bij de overname van Texaco en haar bezittingen door de regering van Trinidad.

Dhr. Boopsingh zal zijn grote ervaring in het onderhandelen met en overnemen van een multinational olieraffinaderij bespreken.

Na elke introduktie van de gastsprekers zal er ruime gelegenheid zijn voor discussie.

Het Engels zal als voertaal gebruikt worden.

Alle belangstellenden zijn van harte welkom op dit symposium. Inschrijving tegen betaling van Nafl. 40,- (inclusief lunch) kan geschieden bij de Administratie van de UNA vóór 23 januari 1985.

De UNA is de volgende organisaties bijzonder erkentelijk voor hun belangrijke ondersteuning van dit symposium: De "Stichting Maduro & Curiel's Bank ter bevordering van het Hoger Onderwijs op de Nederlandse Antillen" die uitermate genereus heeft bijgedragen, het Curaçao Plaza Hotel en de ALM die spontaan een helpende hand hebben gegeven.

AMIGOE
MAANDAG 14 JANUARI 1985

WILLEMSTAD— Onlangs brachten minister Frank Rozendal, gedeputeerde Nelson Monte, Pacheco Domacassé, vergezeld van drs Edwin Ayubi, hoofd van het Archeologisch en Antropologisch Instituut van de Nederlandse Antillen een bezoek aan de opgraving te St Michiel. Bij de opgraving zijn skeletten van ongeveer 4000 jaar oud aan het daglicht gekomen, hetgeen een uniek voorval is. Op de foto archeoloog Haviser die uitleg geeft aan de bezoekers.

Met het organiseren van dag en avond cursussen

ARTESANIA ARUBIANO DRAAGT STEENTJE BIJ IN MOEILIJKE TIJD

ORANJESTAD - Nu dat de Lago van Aruba verdwijnt dient er meer aandacht geschonken te worden aan het toerisme dat een der grootste economische pijlers van Aruba is.

De Stichting Artesania Arubiano biedt de toerist al jaren originele, op Aruba vervaardigde, souvenirs. Onder andere doet de stichting veel aan "screen printing", een techniek om stoffen te bedrukken. Men bedrukt handdoeken, katoenen stoffen en T-shirts.

Met medefinanciering van Cede-Antiyas biedt de Stichting Artesania Arubiano de mogelijkheid deze techniek te leren.

Artesania Arubiano heeft al twee dagcursussen in screenprinting gegeven. Vanwege de grote belangstelling wordt er nu, naast een dagcursus ook een cursus gestart die in de avonduren gegeven zal worden.

De cursus wordt gratis gegeven en is speciaal bedoeld voor mensen die zonder werk zitten en die een nieuw vak willen leren. Het is een zeer intensieve cursus die van de deelnemers een zekere aanleg voor tekenen en een grote toewijding eist.

De bedoeling is dat de deelnemers na het beeindigen van de cursus een cooperatie vormen, zodat zij zelf de gehele produktie van screen-printed artikelen ter hand kunnen nemen. Een en ander zal voor hen een maximaal voordeel opleveren.

Op dit moment beschikt Artesania Arubiano over een export in screen-printing, te weten de heer Jose Williams, die aan de Stichting verbonden is in het kader van de hulp van de UNDP (United Nations Development Programme).

Er zal een dagcursus gegeven worden door de heer Hubert Booi en een avondcursus door de heer Stanley Kuiperi.

Eenieder die belangstelling heeft kan terecht bij Artesania Arubiano te Eagle.

Met het organiseren van deze cursus wil de Artesania Arubiano haar deel bijdragen in deze voor Aruba zo moeilijke tijd.

Ingezonden

De taal in "A streetcar"

KEES VOS' BESPREKING van «A Streetcar named Desire» is in velerlei opzicht opmerkelijk te noemen. Allereerst kan gewezen worden op het motief dat hij aangeeft om 'een gang naar Streetcar' niet 'af te raden': het sublieme spel van de hoofdrolspeelster Bep Moore. Door de wijze waarop Kees Vos zich uitdrukt, krijgt de lezer van zijn bespreking m.i. toch wel de indruk dat al het overige min of meer teleurstellend was op de avond van de première. Wie dan op een van de volgende dagen naar de uitvoering gaat, is duidelijk beïnvloed. Die invloed kan positief zijn indien je vanuit een kritisch standpunt de mening van Kees Vos analyseert en je eigen opinie vormt over het stuk. De invloed van een dergelijke bespreking kan ook een negatieve uitwerking hebben in die zin dat degene die niet om één speler (in dit geval speelster) f.17,50 wil uitgeven, wegblijft.

Op de tweede plaats kan opgemerkt worden dat door de combinatie van observaties betrekking hebbende op de inhoud van het stuk, de vertolking ervan en andere zaken zoals belichting en reactie van het publiek, de indruk gewekt wordt dat de bespreker oppervlakkig of misschien voorzichtig wilde zijn bij het weergeven van zijn ideeën. Ik denk hierbij dan met name aan zijn opmerkingen over de vertolking van de rollen door de verscheidene spelers; bij drie van de vijf belangrijkste spelers plaatste hij een expliciete beoordeling, bij de twee andere blijft zo'n beoordeling achterwege. Het is noodzakelijk enkele passages uit de bespreking van de recensent aan te halen:
'Blanche, meesterlijk op de planken gezet door Bep Moore...'
'Stanley, goed gestalte gegeven door Guus de Sain.'
'Eunice, verrassend goed gespeeld door Hannele Jesurun.'

Dan valt het de lezer op dat over de zuster van Blanche slechts gezegd wordt: 'Stella, waarvan de rol in handen was van Mavis Helmeyer', terwijl Harold Mitchell (Edwin Lopez Ramirez, die verliefd wordt op Blanche, niet eens vermeld wordt. Uitgaande van de hiërarchie van de rollen verwacht men ook in deze twee gevallen een eerlijk oordeel, aangezien anders de betreffende personen maar moeten aannemen dat zij behoren tot de spelers waarnaar verwezen wordt in de volgende passage van Kees Vos: 'Er waren te veel spelers die qua verstaanbaarheid, dictie, zinsaccenten, mimiek, natuurlijke en soepele bewegingen onder de maat bleven'.

Op de derde plaats is de bespreking van Kees Vos opmerkelijk door zijn observatie dat er verscheidene zaken waren die de aandacht van de toeschouwer afleidden van het meest belangrijke gebeuren: op meerdere plaatsen tegelijk acties en ook technische onvolkomenheden.

Ik wil hier aan toevoegen het gebruik van de taal als een factor die belemmerend werkt op de perfectionering van de uitvoering; een bepaald soort taalgebruik op het toneel wekt de irritatie van de toeschouwer op, of werkt op diens lachspieren. Enkele voorbeelden: Als Stanley (Guus de Sain) midden in het stuk dat in het Nederlands gebracht wordt ineens het woord 'lookoo' gebracht en daar het Papiamentse woord 'loko' mee bedoelt, vertroebelt dat even mijn aandacht. Als de bloemenverkoopster bij herhaling zegt: 'Flores para las muertos, blijven de mensen in de zaal lachen en vraag ik mij af of de dokter (Frank Davelaar) niet bij de repetities aanwezig was. Wanneer Blanche plotseling Spaans begint te gebruiken en 'sénsal' zegt i.p.v. 'sin sal', ontstaat er in de zaal even een geroezemoes door de algemene verwarring.

En of men dat zal willen toegeven of niet, de taal Nederlands vormde voor Mavis Helmeyer en Edwin lopez Ramirez een duidelijke handicap; beiden hadden moeite met het toepassen van de juiste intonatie en hun taalgebruik kwam daardoor vaak onnatuurlijk over. Dat verstoort het evenwicht in een toneelstuk waarin sprake is van een combinatie van Nederlands- talige en Papiaments- talige spelers.

Bij een volgende gelegenheid zal men aan deze problematiek extra aandacht dienen te besteden, immers wat Kees Vos noemt 'het bespelen van toneel- registers als liefde, plezier, gewone huis-, tuin- en keukenpraat, uitdaging, verdriet, hysterie, angst, enz.' in een taal die niet je moedertaal is, is geen sinecure.

ENRIQUE MULLER

Vierstegenplan vertraagd

WILLEMSTAD — Het voorbereidend werk voor de restauratie van het "Vier stegen plan" in Otrabanda is onlangs afgerond, zo blijkt uit een persbericht afkomstig van de Stichting Monumentenzorg. Door omstandigheden is het niet mogeli k gebleken de oorspronkelijke planning, begin januari aan te vangen met de restauratie, aan te houden. Enkele lokale aannemers- bedrijven zijn uitgenodigd offerte in te dienen per 30 januari 1985. Gunning en aanvang van de werkzaamheden zullen zo spoedig mogelijk daarop volgen.

VANDAAG

- Ultimatum voor regering Ecuador p.1
- Verton: Antilliaanse politiek is "bottle-neck" p.3
- Carribean Marketplace p.5
- Carnaval Sail In p.7
- Huisvesting St Maarten probleem p.9

PETER VERTON ...ontwikkeling...

KWALITEIT EN KWANTITEIT LATEN VEEL TE WENSEN OVER

Dr Peter Verton:

Antilliaans politiek functioneren is "bottle-neck" in ontwikkelingsbeleid

WILLEMSTAD — "De Antilliaanse overheid functioneert niet goed, want er wordt te weinig openbaar bestuur geproduceerd. Daarnaast zijn een aantal bestuurs- beslissingen kennelijk niet gericht op het algemeen belang maar op het belang van kleine groepen. Dat de kwantiteit en de kwaliteit van het openbaar bestuur zoveel te wensen overlaten heeft te maken met de functionering van het politieke systeem." Dat stelt dr Peter Verton, docent Sociologie aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Universiteit van de Nederlandse Antillen.

In zijn rapport "Ontwikkeling en ontwikkelings- beleid in de Nederlandse Antillen", dat onlangs in de vorm van een UNA-cahier werd uitgegeven, behandelt hij ondermeer het politiek functioneren op de Antillen. Naar de mening van Verton vormt dit functioneren op de Nederlandse Antillen één van de "bottle- necks" in het ontwikkelingsbeleid.

Verton wijst hierbij op de verkiezingen, die door grote aantallen kiezers wordt gezien als een mogelijkheid om "op korte termijn voordeel te behalen". De kandidaat- gekozenen spelen daar volgens Verton op in, door veel beloften te doen en vervolgens, als het lukt gekozen te worden, aan enkelen gunsten te verlenen. "Deze patronage- achtige werking van het algemeen kiesrecht zorgt er voor dat niet de potentiële goede bestuurder, maar degene die het meest belooft, naar voren wordt geschoven. Zolang de politiek geldt als een gokautomaat voor sociaal -economisch achtergebleven kiezers en als mogelijkheid om snel carrière te maken voor politieke leiders, zal de selectie van bestuurders te wensen overlaten", aldus Verton. Hij stelt verder dat het geringe aantal potentieel bekwame bestuurders dat deze samenleving voortbrengt, door de huidige werking van het politieke systeem wordt afgeschrokken. Zij vluchten weg, zowel uit de politieke overheid als uit de ambtelijke overheid. "Het door politieke benoemingen reeds verzwakte ambtenaren- apparaat, is daardoor steeds minder in staat de productie van openbaar bestuur weer op gang te brengen."

Naar dr Peter Verton verder in zijn rapport stelt, wreekt het gebrek aan eigen deskundigen zich op verschillende manieren. "Het Antilliaanse ontwikkelings- beleid wordt te veel in Den Haag en te weinig in Willemstad geformuleerd. Het Nederlandse hulpbeleid omvat in feite tevens het opstellen van een ontwikkelings- beleid. De rollen zouden moeten zijn omgedraaid", aldus Verton. Dit moet volgens hem mogelijk zijn met voldoende deskundigen in de Antilliaanse overheid.

Een ander gevolg van het gebrek aan eigen deskundigen, is dat de Antilliaanse overheid niet in staat is de Nederlandse ontwikkelings- gelden te verwerken, meent Verton. "Er is een stuwmeer van financiële hulp ontstaan, dat steeds groter wordt. Met meer deskundige mankracht in de openbare dienst kunnen programma's en projecten worden opgesteld, die de hulpgelden omzetten in ontwikkelings- inspanningen." Ook de technische hulp vanuit het buitenland moet volgens dr Verton verbeterd worden. "Deze resulteert in veel gevallen in rapporten zonder follow- up. Er zijn te weinig Antilliaanse counterparts beschikbaar aan wie de expertise van consultant kan worden overgedragen.".

Het wegnemen van deze "bottle- necks" is naar zijn oordeel een eerste vereiste, omdat ontwikkelings- beleid anders een zaak blijft van nota's en rapporten. Als beleids- terreinen die van groot belang zijn voor de ontwikkeling van de Nederlandse Antillen, noemt Verton onder andere onderwijs, belastingrecht, toerisme, verwerking van olie- producten, internationale dienst- verlening en ontwikkelings- samenwerking. Indien de ontwikkelings- gelden niet op de juiste wijze gebruikt worden, kan er zijns inziens beter mee gestopt worden. Hiervoor geldt niet de uitdrukking "Baadt het niet, 't schaadt ook niet", stelt hij. "Integendeel, hulp kan een averechtse werking hebben."

Het juiste ontwikkelings- beleid is volgens de docent Sociologie, een zodanig beleid dat verzelfstandiging van de hele samenleving en emancipatie van achtergebleven groepen wil bewerkstelligen. Politieke, economische en sociale impulsen noemt dr Verton als onderdeel van een dergelijk beleid. "Politieke impulsen zijn noodzakelijk om het overheids- apparaat weer te doen functioneren, om eigen deskundigen te gaan opleiden, om een bewustwording van de achterhoede tot stand te brengen en om maatregelen op het sociale en economische vlak te stimuleren", aldus Verton. De economische maatregelen moeten werkgelegenheid en inkomen opleveren aan degenen die dat tot dan toe niet hadden, zo vervolgt hij. De afhankelijkheid van het buitenland mag er echter niet door worden vergroot.

Economische aanzetten kunnen evenwel alleen tot ontwikkeling leiden als de groepen waarop ze gericht zijn, in staat en bereid zijn daarop in te haken. Daarom zijn sociale impulsen noodzakelijk, zo blijkt uit het rapport van Verton. "Onderwijs dat niet primair is gericht op selectie van hen die de status quo moeten bewaken, maar dat vooral is gericht op ontplooiing van zoveel mogelijk leden van de samenleving, is een eerste vereiste. Opleiding en vorming gericht op deelname in het ontwikkelings- proces vormt een volgende voorwaarde. Het zich kunnen organiseren is een voorwaarde tot werkelijke emancipatie. Een overheid die impulsen geeft tot stimulering van een vakbondswezen, coöperaties, wijk- en buurt- verenigingen, draagt daadwerkelijk bij aan de ontwikkeling van een samenleving", aldus dr Peter Verton in een rapport dat is samengebundeld in een zogenaamd UNA- cahier.

DR VERTON PLEIT VOOR VAKMINISTERS

Na enquete naar stemgedrag

Politieke vorming op grote schaal nodig

WILLEMSTAD — "Nieuwe politieke leiders die meer gericht zijn op bestuur en probleem- oplossing kunnen de grieven, die nu tot niet- stemmen leiden, misschien wegnemen. Om binnen het bestaande systeem tot een ander soort politieke leiders te komen, zou politieke vorming op grote schaal kunnen worden ondernomen", dat stelt dr Peter Verton, die verder ook pleit voor het invoeren van vakministers.

Dr Peter Verton is docent Sociologie aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid en de Sociaal Economische Faculteit. Met 18 derde-jaars studenten van de Sociaal Economische Faculteit voerde hij in het kader van het vak Politieke systemen in de tweede helft van november een onderzoek uit naar de achtergronden van voornamelijk de niet- stemmers op Curaçao. Het onderzoek werd verricht in de wijken Punda, Santa Maria en Wishi. De uitslag, conclusies en aanbevelingen (waarover de Amigoe eerder al berichtte) zijn door Verton samengebundeld in een UNA- cahier getiteld: "Stemmen en niet- stemmen in enkele wijken op Curaçao".

Eén van de meest opvallende uitkomsten van het onderzoek was de onwetendheid over politiek bij een groot deel van de ondervraagden. Deze onwetendheid moet volgens Verton worden teruggedrongen. "Onderwijzers en onderwijzeressen zouden die vorming eerst kunnen krijgen, vervolgens leerlingen op verschillende niveaus in het onderwijs. Kennis van en inzicht in de wijze waarop wij bestuurders selecteren en het belang daarvan voor de hele samenleving zal prioriteit moeten worden gegeven in onze onderwijs- programma's", zo stelt Verton.

De redenen om niet te stemmen en de omstandigheden waaronder de ondervraagden wel zouden stemmen, is door de vele antwoord- mogeli kheden wat verbrokkeld, erkent Verton. Enerzijds geeft volgens de niet-stemmers het streven naar eigen belang van politici en het doen van loze beloften de doorslag. Anderzijds wordt de nadruk gelegd op het feit dat er door de overheid geen oplossingen worden gevonden voor de problemen en dat de overheid niet effectief werkt.

"Een verandering van de politieke cultuur is een lange termijn aangelegenheid", zo stelt dr Verton. Op korte termijn zijn er volgens hem echter ook mogelijkheden om tot een beter overheids- bestuur te komen. Eén van die mogelijkheden is naar mening van de UNA- docent het invoeren van vakministers. "Een winnende partij meent bijna steeds dat de kiezers nu ook uitdrukkelijk willen dat de leiders van die partij minister en gedeputeerde worden." Verton plaatst daar echter vraagtekens bij: "de partij die wint en een regering formeert gaat wel bestuurs- verantwoordelijkheid dragen maar dat impliceert niet dat de politici persé bestuurders moeten worden. De complexiteit van problemen is zo toegenomen dat alleen ministers met een ruime opleiding en ervaring geschikt en bekwaam zijn om te besturen. Als die alleen uit andere kringen dan de politieke kunnen worden gerecruteerd, dan dient voor vakministers te worden gekozen. Politici kunnen dan als ware volks- vertegenwoordigers in de Staten en de Eilandsraden gestalte geven aan de parlementaire controle die deze colleges dienen uit te oefenen op de bestuurs- activiteiten", aldus Verton.

Verton pleit verder voor meer invloed van de kiezer en een meerderheids- stelsel bij de verkiezingen. Bij de enquete werd ook kritiek geuit op de bestaande structuur. Een groot aantal respondenten was het er niet mee eens dat een partij die de meeste stemmen krijgt buiten de regering blijft (73%). Het nu geldende stelsel van evenredige vertegenwoordiging geeft veel partijen de kans om naar voren te treden, coalitie- vorming is daardoor nodig om tot een meerderheid te komen. "Het nu geldende lijstenstelsel draagt eraan bij dat de partijen veel meer invloed op het politieke proces uitoefenen dan de kiezers. De stem van de kiezer kan meer invloed hebben als bepaalde bestuurders, bijvoorbeeld de gezaghebber, rechtstreeks worden gekozen." Verton stelt tot slot dat deze structurele wijzigingen eraan kunnen bijdragen dat op korte termijn een verandering in ons politiek systeem tot stand komt. "Een verandering die er voor zorgt dat de meeste tijd en energie wordt besteed aan bestuur door gekozenen en niet aan het kiezen van kandidaten."

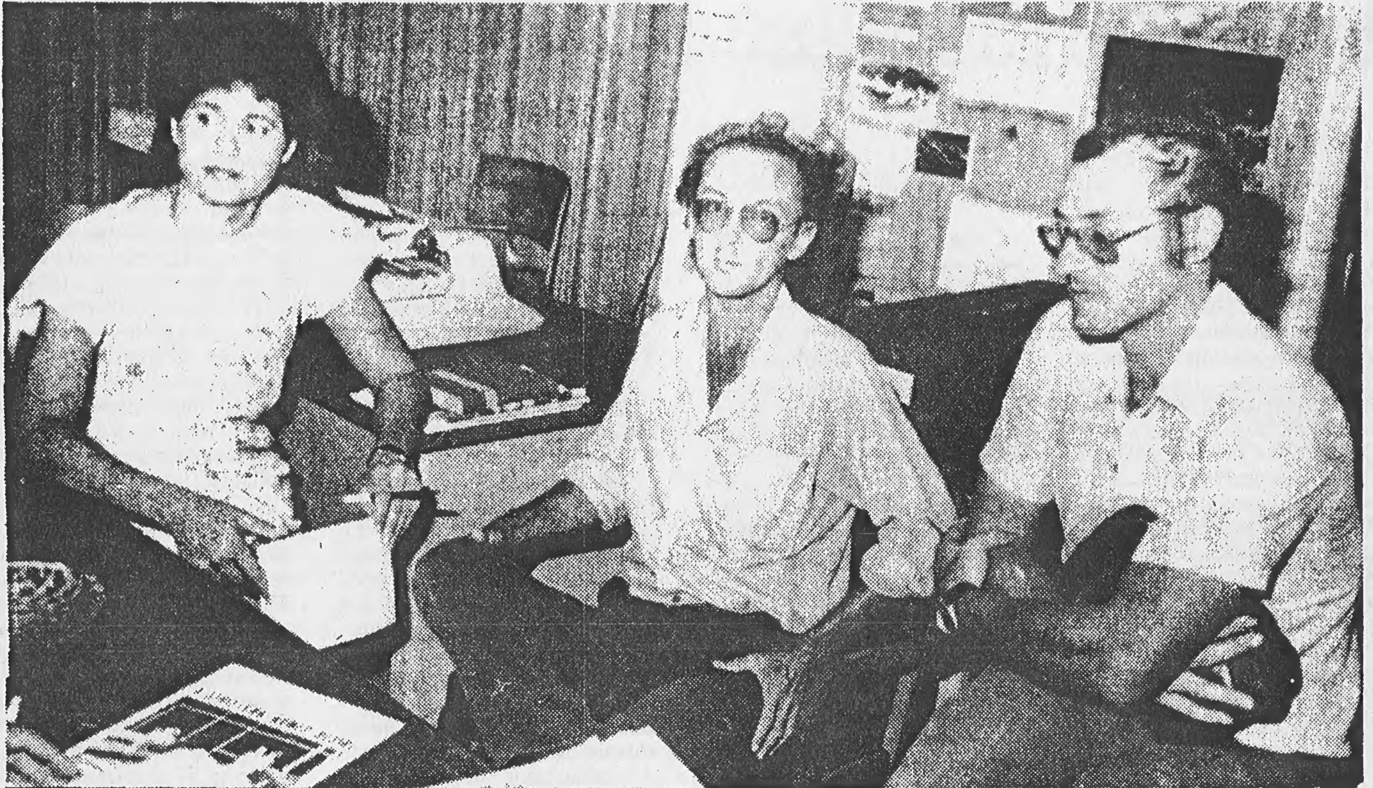
Het aantal respondenten dat opgaf gestemd te hebben in 1983 was 64%, het aantal dat opgaf te zullen stemmen bij een eventueel binnenkort te houden verkiezing was 61%. Voor wat betreft de verkiezingen van 1983 zegt 56% te hebben gestemd op één van de drie grote partijen (MAN 26%, PNP 18%, DP 12%). Bij eventueel binnenkort te houden verkiezingen zou 43% dat weer doen (MAN 15%, PNP 18%, DP 10%). Mannen gaven in meer gevallen op niet te zullen gaan stemmen dat vrouwen.

In de leeftijdsgroepen lijkt er een scherpe scheiding te zijn bij de leeftijd van veertig jaar. Van de groep van 26 tot en met 40 jaar geeft 60% op wel te zullen ga[an] stemmen, van de groep 40 jaar en ouder is dat 78%. De MAN en PNP blijken ongeveer evenveel mannen als vrouwen onder hun volgelingen te hebben. DP heeft meer vrouwen dan mannen in zijn aanhang. Bij de verdeling naar leeftijd bleek dat de MAN relatief veel jonge kiezers heeft en weinig ouderen, de PNP en de DP hebben relatief veel oudere kiezers. De DP heeft betrekkelijk weinig jongeren in zijn achterban.

In de inkomens- groeperingen zijn het respondenten uit de lagere inkomens- groepen (0 tot 650 gulden per maand) die voor 58% opgeven niet te zullen stemmen. Van de midden (650- 1500 gulden per maand) en hogere (1501 gulden en meer per maand) inkomens- groeperingen zei 69% van de respondenten wel te zull[en] gaan stemmen. Voor wat bet[reft] de politieke partijen is gebleken dat de MAN een relatief groot deel van de hogere inkomens- categorie onder zijn kiezers heeft, PNP heeft een kleine over- vertegenwoordiging in het hogere inkomens- niveau terwijl de DP relatief veel kiezers uit het midden- niveau heeft.

De indeling naar opleidingsniveau vertoont een grillig beeld, zo bleek uit het onderzoek. Van de ondervraagden met een lager opleidings- niveau (LO) zei 68% wel te zullen gaan stemmen. Van die met een midden- niveau (MULO/MAVO/LBO) zei 53% te zullen gaan stemmen. Terwijl van de respondenten met een hoger opleidings- niveau (HAVO en hoger) 75% opgaf wel te zullen gaan stemmen. De MAN bleek uit de enquete duidelijk de partij te zijn met vooral midden- en hoger opgeleiden in zijn achterban. PNP en DP hebben relatief meer lager opgeleiden.

"CURACAO: CENTRUM VAN DE WERELD"

"Zomaar" drie personages uit Streetcar: Mavis Helmeyer, Pim de la Parra en Edwin Lopez Ramirez. De laatste, solide en conscientieuse kerel, praat niet veel noch gemakkelijk, Mavis komt ferm voor haar mening uit en Pim de la Parra beschikt nooit over te weinig woorden. Geen wonder: in zijn roemruchte filmtijd in Europa heeft hij veel tegen de pers moeten aanpraten.

Ook nu weer: "Curacao IS geen gat van de wereld, het is het centrum ervan. Het centrum is elke plaats ter wereld, die je het wil laten zijn. Dat geldt in dit geval, in verband met Streetcar. Het is een groot internationaal gebeuren, dat zich hier afspeelt, begonnen vanaf de vertaling en bewerking ervan, tot de uiteindelijke voorstellingen toe." Pim gaat in één ruk verder:

"Het kost allemaal zeker 75.000 gulden en de vraag blijft of wij dat er wel uit zullen halen. Het Centro Pro Arte is de komende weken en maanden bezet, dus al zouden we dat willen, zouden we toch niet verder kúnnen."

Mavis Helmeyer, 30 jaar oud ("Mijn leeftijd mag je gerust opschrijven, hoor"), sekretaresse bij een off-shoremaatschappij. Ze wordt steeds mooier, hoe langer je met haar praat. Van Guus de Sain heeft ze toneel-lessen gehad, speelde vorig jaar de enige vrouwelijke hoofdrol in 'Casanova.' Mavis: "Dit is zonder meer de moeilijkste toneel-opdracht, die ik te vervullen kreeg. Ik had alle vertrouwen, dat ik het aan kon. Maar pas op de premiere wist ik, dat ik het inderdaad ook kón. Het is elke voorstelling weer anders. Wel missen we in het publiek Antilliaanse mensen.

Die denken wellicht: Het is een moeilijk stuk en dat Nederlands kan ik toch niet vatten. Dat was trouwens precies ook mijn probleem. Nederlands is mijn moederstaal niet. Ik denk vanuit het Papiaments. Dus betekende het Nederlands in 'Streetcar' een extra-belasting, een soort verhoogde moeilijkheidsgraad, want ik moest erop letten de intonatie telkens goed te leggen."

Edwin Lopez Ramirez, 43 jaar oud, psycholoog, heeft al eerder gespeeld maar een kleinere rol, een jaar toneelles gehad van Guus de Sain: "Het valt soms niet mee. Stel je voor: daar sta je dan, het licht gaat uit. Uit de zaal klinkt gelach op. Je raakt dan uit je concentratie, maar je MOET gewoon. Het publiek kan je inspireren, maar het je ook moeilijk maken."

Pim de la Parra, reeds lang popelend van ongeduld: "Edwin laat zijn emoties door de hele zaal gaan. Mavis ook. Het is overigens elke avond anders. Het geeft veel voldoening te zien hoe de akteurs telkens sterker worden in hun rol, er steeds dieper gestalte aan geven. Bij elke voorstelling ben ik er al om half zeven. Om tien over acht, als allemaal zijn geschminkt, hou ik een pep-talk, Maar ook de akteurs peppen elkaar op. Om precies half negen beginnen we. Daarna staat de regisseur niets anders te doen dan kijken hoe zij het doen.

Edwin wil na 'Streetcar' doorgaan met het toneel, maar geeft toe sterker te worden getrokken door dramatische- en bewegingsexpressie. "Ik wil bekijken hoe ik deze toneel-ervaring kan uitdiepen in de hulpverlening in mijn werk bij het Bureau Levens- en Gezinsmoeilijkheden." Mavis Helmeyer laat er ook niet de minste twijfel over bestaan: "Natuurlijk ga ik na 'Streetcar' verder."

Pim de la Parra weer: "Hier wordt eerste klasse toneel gebracht, uitstekend theater. Streetcar is een unieke gebeurtenis."

Pim heeft zonder meer gelijk, want zovele honderden kúnnen niet fout zijn. Na de premiere bijvoorbeeld, klaterde het staande applaus zeker tien minuten lang door. "Dit' zal ik mijn hele verdere leven nooit meer meemaken, " zo verzucht Pim de la Parra.

Mede-oprichter NASKHO betreurt jongste ontwikkelingen

Statius van Eps teleurgesteld over besluit Groningse Faculteitsraad

-door B. Jos de Roo-

HILVERSUM — "Op 27 mei 1964 kwamen de eerste co- assistenten uit Groningen. Op 17 mei 1967 werd de Nederlands Antilliaanse Stichting Klinisch Hoger Onderwijs (NASKHO) officieel opgericht. In die hele periode tot nu toe, hebben Antilliaanse en Nederlandse specialisten op Curaçao met volle inzet en enthousiasme meegewerkt, deze vorm van hoger onderwijs op hoog niveau te realiseren. De artsen- examens werden op Curaçao zelf afgenomen, deze waren gelijkgesteld aan Groningse artsen- examens. Ik geloof dat voor de hele groep, die aan dit werk meegedaan heeft, de huidige beslissing van Groningen een enorme teleurstelling is, omdat je ergens toch het gevoel hebt, dat een heleboel werk, dat je gedaan hebt in het verleden, min of meer voor niets is geweest."

Dr Wim Statius van Eps is duidelijk teleurgesteld, omdat de Groningse Medische Faculteitsraad besloten heeft de samenwerking met Curaçao om financiële redenen terug te schroeven. Hij is één van de mede- oprichters van de Naskho. Onder de paraplu van de Naskho komen Groningse co- assistenten naar Curaçao. Dr Van Eps: "Het co- assistentschap is in feite de praktische opleiding voor een arts, en het wordt afgerond met een semi arts- examen en een arts- examen, wat een officieel rijks- examen is, dat de arts het recht verschaft om als zodanig te functioneren en op te treden."

Elke medische faculteit in Nederland heeft een aantal ziekenhuizen waarmee het samenwerkt. Dat noem je een affiliatie- ziekenhuis. Het St Elisabeth Hospitaal is een affiliatie- ziekenhuis van de Groningse universiteit?

Van Eps: "Dat is correct. In het begin van de zestiger jaren bleek dat de academische ziekenhuizen zelf onvoldoende mogelijkheden hadden alle afgestudeerde doctorandi in de geneeskunde, de mogelijkheid te geven om er die praktische jaren door te brengen. Men is toen begonnen om uit te kijken naar ziekenhuizen van niveau, waar de co- assistenten hun praktische periode konden doorbrengen. Dat Groningen bij Curaçao terecht kwam, heeft een aantal redenen gehad. In de eerste plaats was het St Elisabeth ziekenhuis één van de beste ziekenhuizen in de Caribische regio. Er was een goede relatie ontstaan tussen een aantal specialisten in het St Elisabeth Hospitaal, zoals prof Carlos Winkel en dr Van der Sar en prof Jongses in Groningen. Ze hebben samen verschillende onderzoekingen opgezet. Die leidden ertoe dat Jongses het initiatief nam om het St Elisabeth Hospitaal te betrekken bij de serie affiliatie- ziekenhuizen, die Groningen toen aan het uitzoeken was. Deventer en Enschede waren al aan de beurt geweest."

"Er was nog een andere achtergrond. Men verwachtte dat Nederlandse artsen in de toekomst meer en meer betrokken zouden worden bij medisch werk in tropische gebieden in ontwikkelings- landen. En men vond een periode in een tropisch ziekenhuis van niveau, een goede aanbeveling voor hen om later in een ontwikkelings- land te gaan werken. De opzet was primair dus bedoeld voor Groningse co- assistenten. Toen prof Jongses op Curaçao samen met prof Winkel, dr Van der Sar en de toenmalige minister van Volksgezondheid, Isaac Debrot, met deze plannen kwamen en de docentenraad gevormd was, hebben we gezegd: "We vinden het wel belangrijk dat Antillianen die hun doctoraal examen hebben gedaan, de gelegenheid zullen krijgen om op Curaçao hun coschappen te lopen. Op die manier verwachten wij dat zij alvast de medische sfeer op Curaçao leren kennen, de daar voorkomende ziekten en de omgang met de Antilliaanse patiënt, wat uiteraard in Nederland ontbrak." Deze eis onzerzijds werd door Groningen ingewilligd. In de tweede plaats vonden wij het idee van prof Jongses belangrijk om twee keer per jaar een post- graduate cursus te organiseren voor de regio. Daar zou Groningen als initiatief- nemer aan meedoen, maar ook Curaçaose docenten zouden er steeds bij betrokken worden en ook andere buitenlandse docenten.

Oorspronkelijk was de opzet dat het voor de Antillen en voor Suriname zou zijn, maar onzerzijds is er toen op aangedrongen om het uit te breiden tot het Caribische gebied en met toestemming van de toenmalige minister van Buitenlandse Zaken Luns, werd besloten om de post graduate cursussen een hoger aantal leerlingen te geven. Het bleek tenslotte te komen op een totaal van vijftig leerlingen van alle eilanden uit het Caribische gebied en van midden- Amerika, Venezuela en Colombia."

Welke gevolgen had de komst van co-assistenten?

Van Eps: "Het heeft duidelijk positieve gevolgen gehad, omdat de staf van het St Elisabeth ziekenhuis versterkt moest worden om deze co- assistenten optimaal te begeleiden. Dat betekende dat de Naskho bereid werd gevonden om een aantal specialisten salaris te geven om op Curaçao voor een paar jaar te werken, de zogenaamde chefs de clinique, die de Curaçaose specialisten bij zouden staan. Maar ook een aantal assistenten werd uit de Groningse pot betaald. Dus dat betekende dat er een behoorlijke financiële injectie kwam met betrekking tot man- power."

Wat voor gevolgen hebben de besluiten van de Groningse Faculteitsraad voor de gezondheidszorg op Curaçao?

Van Eps: "Ik heb dit nieuws ook vernomen vanuit Groningen, het is een onderdeel van de algemene bezuinigings- maatregelen, die op het ogenblik de Nederlandse universiteiten treffen en het is zeer spijtig dat Curaçao en met name het St Elisabeth ziekenhuis hiervan het slachtoffer dreigen te worden. Het zou ontzettend jammer zijn dat de assistenten die door Groningen betaald worden en ook de chefs de clinique, die heel interessant wetenschappelijk onderzoek hebben gedaan, verschillende publicaties het licht hebben doen zien en proefschriften hebben geschreven, dat dit allemaal niet meer mogelijk zou zijn door gebrek aan geld vanuit Nederland, vanuit Groningen."

Moet een Antilliaanse zieke nu meteen bang worden?

Van Eps: "De Antilliaanse zieken hoeven niet bang te worden. Want er zijn langzamerhand genoeg Antilliaanse specialisten op het eiland, om te zorgen dat deze zieken zo goed mogelijk behandeld worden. Maar de hele structuur van co- assisten- opleiden, assistenten opleiden, chefs de clinique die zich daar volledig aan kunnen wijden, is toch altijd voor elk ziekenhuis een belangrijke prikkel en stimulans geweest om het wetenschappelijk niveau van het werk omhoog te halen en te houden."

Ziet u de toekomst somber in als er niets anders gebeurt?

Van Eps: "Wil men zonder deze groep van, door Gronmingen betaalde, krachten op hetzelfde niveau blijven doorwerken, dan zal van de specialisten op Curaçao, die in het St Elisabeth ziekenhuis werken, aanzienlijk meer inbreng verwacht worden dan zij nu al geven. Zij dreigen op deze wijze het slachtoffer te worden van de maatregelen die de universiteit van Groningen, ook buiten haar wil om helaas, nu gedwongen was te nemen."

Welke gevolgen heeft dit voor de post graduate cursussen?

Van Eps: "Ik hoop dat de post graduate cursussen in beperkte mate toch door zullen gaan. Il heb in de periode dat ik op Curaçao deze cursussen meehielp organiseren, van 1965 tot 1975, steeds gemerkt hoe de leerlingen, die van de verschillende gebieden kwamen, onzettend dankbaar waren voor deze cursussen, omdat dit hun de gelegenheid gaf om eindelijk eens naar een cursus te kunnen gaan. Ik heb alleen maar dankbare geluiden gehoord van de mensen die naar deze cursussen geweest zijn. Het heeft toch een heel duidelijke, belangrijke en stimulerende invloed gehad en van Curaçao een centrum gemaakt om de medische wetenschap te verbreiden. Ik ben ervan overtuigd dat wanneer men niet een oplossing vindt voor een opnieuw financieren van, wat ik noem, de infrastructuur, dus het betalen van assistenten en van chefs de clinique, dat dit ongetwijfeld gevolgen zal hebben voor het functioneren van het ziekenhuis en ik vind het ontzettend jammer dat Curaçao zijn centrumfunctie, die hij verworven heeft met de post graduate cursussen, zou gaan verliezen."

BEURS- EN NIEUWSBERICHTEN

Dinsdag 15 januari 1985

VAN GOGH OP CURACAO

WILLEMSTAD – De beroemde Hollandse schilder Vincent van Gogh was nog geen 30 jaar oud toen hij in het midden van het jaar 1882 op Curaçao aankwam. Hij stapte in Brest, een Franse zeehaven tegenover de Engelse kust, aan boord van een schip. De beroemde Hollandse schilder (1853–1890) ondernam. de reis aan boord van de onder Engelse vlag varende schoener "Liberty".

Gedurende zijn verblijf op Curaçao, koos hij onderdak op een bepaalde plaats in Otrabanda waar nu de Breedestraat ligt. Doch voor hij voet aan wal zette voor de Venezolaanse kust, bezocht Van Gogh Saint Thomas, Virgin Islands, waar hij eerst graag wilde blijven.

Een franse journalist schreef voor het eerst over het verblijf van Van Gogh in het Caribisch Gebied, in een kroniek die gepubliceerd werd in Bern (Zwitserland) in het jaar 1955. Er was echter weinig bekend over deze reis van de "kleine Vincent' zoals zijn vrienden in Frankrijk hem noemden.

De vermaarde Hollandse schilder smeedde hechte vriendschaps banden met de kapitein van de "Liberty", een ware zeewolf, die door de hele Pacific voer, van Tasmanië tot de Filippijnen en van het Indische Continent tot Engeland, dwars door de Indische en de Atlantische Oceaan heen. Het gelukte Ralph Moore bijna Van Gogh over te halen om deel uit te maken van een 20-koppige bemanning, toen de schoener zich nog bevond in de rustige wateren van de haven van Saint Thomas. Een tropische storm die over het zuidelijke deel van de Virgin Islands trok vertraagde het vertrek van de "Liberty" naar Curaçao voor enkele dagen. De "Liberty" had een grote partij farmaceutische produkten voor de handel van het welvarende Nederlandse eiland op de Antillen. De aankomst van de Britse schoener in de baai van Sint Anna vond plaats op een mooie ochtend in de maand juli met een gemiddelde temperatuur van 25 graden Celsius en zachte winden uit het zuid-oosten volgens de scheepsregisters uit het kompashuisje van kapitein Moore.

Van Gogh zette voet aan wal voor de middaguren en daar bleef hij enkele weken op Otrabanda. De kleurschakeringen maakten een diepe indruk op de Hollandse kunstenaar die graag door wilde reizen in Frans Polynesië.

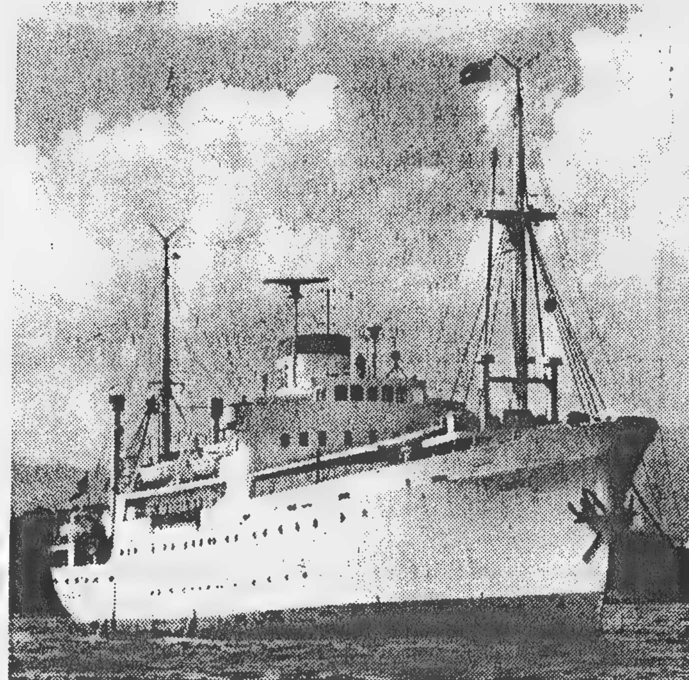
Hij wilde de eerste zijn uit een groep schilders die in Frankrijk woonde. die in het zuidelijke deel van de Pacific zou aankomen. Desondanks moest hij naar Europa terugkeren aan boord van een Noors vrachtschip dat verschillende havens in het Caribisch Gebied aandeed, waaronder Puerto Cabello (Venezuela). Van Gogh bevond zich op Curaçao toen de "Liberty" naar het noorden uitvoer, eerst naar Kingston (Jamaica) en daarna naar Baltimore (Maryland) waar de naam van deze beroemde Hollandse schilder opgetekend werd en het is uit deze havenstad, de derde aan de Oostkust van de Verenigde Staten, dat deze korte geschiedschrijving afkomstig is.

(Uit Caza y Pesca).

De Beurs VRIJDAG 18 JANUARI 1985

Tien dagen lang verkoop van boeken

BIBLIOTHEEKSCHIP BEZOEKT CURACAO

WILLEMSTAD — De M.V. Logos, één van de meest ongewone schepen ter wereld, zal Curacao bezoeken. De "Logos", een drijvende bibliotheek, reist met een groep vrijwilligers de wereld af en wordt hier verwacht op 1 februari.

Ook op Curacao zal er gelegenheid bestaan voor het kopen van boeken.

Het schip telt een totaal van 140 bemanningsleden van diverse christelijke gezindten. Ze zijn afkomstig uit twintig verschillende landen. Aan boord werken ze als vrijwilligers en ontvangen dus geen salaris. In hun thuislanden zijn ze voor dit werk voorgedragen door hun respektieve gemeenten. Het zijn vrijwel allen jonge mensen, die door samen te werken, elkaar leren kennen en waarderen. Aan boord worden vervolg-studies gegeven in de christelijke godsdienst.

De "Logos" maakt al vijftien jaar lang reizen rond de wereld, en doet vooral havens aan in Europa, Scandinavië, Midden- en Zuid-Oost-Azië, en de landen rond de Middellandse Zee.

Aan boord is er keuze uit drieduizend verschillende boekwerken, over zeer uiteenlopende onderwerpen, van kookboeken tot kunstwerken, van bijbels tot biografieën.

Gedurende de eerste tien dagen van het bezoek aan Curacao zal het publiek dagelijks in de gelegenheid worden gesteld aan boord boeken te kopen.

De Beurs

DONDERDAG 17 JANUARI 1985

WILLEMSTAD - Onlangs werd aan de Gouverneur van de Nederlandse Antillen, Zijne Excellentie dr. R.A. Römer, het eerste exemplaar aangeboden van het gedenkboek "Op Mundu Nobo valt een orgel stil", uitgegeven ter gelegenheid van de integratie van de Gereformeerde Kerk te Mundu Nobo in de Verenigde Protestantse Gemeente van Curaçao. Op de foto van links naar rechts: mr. Otto Linker, mr. D.J. van Dijk, mr. G. Vrieze, mevrouw C.M. Vlietstra-Ten Wolde, Gouverneur dr. R.A Romer en mevrouw M. Linker-Nagel.

Vier cahiers gepresenteerd

UNA LEVERT BIJDRAGE AAN MAATSCHAPPELIJKE DISCUSSIE

WILLEMSTAD — Onderwijs en onderzoek zijn de belangrijkste doelstellingen van de UNA. De onderzoeksaktiviteiten hebben geleid tot de uitgifte van vier cahiers over aktuele onderwerpen, die de Antillen rechtsreeks of zijdelings raken.

Op een gistermiddag gehouden persbijeenkomst zijn de cahiers gepresenteerd.

Een beschrijving van de inhoud van de vier cahiers volgt in bijgaand artikel. De onderwerpen zijn van de hand van drs. Hans Opdam (Effekten van een devaluatie van de Antilliaanse gulden), dr. Peter Verton (Ontwikkeling en Ontwikkelingsbeleid in de Nederlandse Antillen), dr. Peter Verton en drs. W. Laseur (Bedrijfskunde en Technologie) en dr. Peter Verton (Stemmen en Nietstemmen in enkele wijken in Curacao).

Drs. HANS OPDAM

In dit cahier worden een aantal aspecten van ontwikkeling en ontwikkelingsbeleid in de Nederlandse Antillen belicht.

Ontwikkeling en ontwikkelingshulp worden nogal eens met elkaar vereenzelvigd of soms zelfs verward. Wat is ontwikkeling en wat ontwikkelingshulp?

Een land dat streeft naar veranderingen in haar positie ten opzichte van andere landen (extern) en die veranderingen binnen haar eigen samenleving (intern) met de naam ontwikkeling aanduidt, voert een ontwikkelingsbeleid. Een land dat daarbij wil helpen met geld, kennis of know-how (ontwikkelingshulp) voert een hulpbeleid. Als beide op elkaar zijn afgestemd zou men kunnen spreken van ontwikkelingssamenwerking. Zowel aan de zijde van het donorland als aan de zijde van het ontvangende land spelen zich processen af die van invloed zijn op het al dan niet tot stand komen van ontwikkeling. Op enkele van deze processen gaat dit cahier in.

In het eerste hoofdstuk wordt ontwikkelingshulp onder de loep genomen. Zowel de vormen en het ontstaan van hulp, als de motieven en effecten ervan krijgen aandacht. Dan wordt in het tweede hoofdstuk een omschrijving gegeven van wat er eigenlijk onder ontwikkeling moet worden verstaan. De Ned. Antillen en Curaçao worden daarbij als voorbeelden gehanteerd. wat voor problemen doen zich voor bij de aanpak van de veranderingen die tot ontwikkeling moeten leiden?

Deze vraag staat centraal in het derde hoofdstuk. In het vierde en laatste hoofdstuk worden met voorbeelden van plattelandsontwikkeling enkele problemen die zich bij uitvoering van ontwikkelingsplannen voordoen onder de aandacht gebracht.

De 17 bijlagen bij dit cahier, waar in de tekst naar wordt verwezen, vormen illustraties van het gestelde, ze hebben voor een belangrijk deel betrekking op Antilliaanse en Zuidamerikaanse situaties.

Bedrijfskunde

In het cahier staan de drie volgende vragen centraal.

1. Welke technologie kan een bijdrage leveren aan ontwikkelingsprocessen in Derde Wereld-landen?
2. Welke politieke en sociale factoren bepalen het welslagen van de technologie-overdracht?
3. Wat is de rol van overheden en bedrijven in het proces van overdracht?

Na een terreinverkenning, waarbij met name de Vakgroep Ontwikkelingskunde (VOK) van de Technische Hogeschool Twente te Enschede ons geholpen heeft, hebben wij in mei 1984 in Groningen voor een beperkt aantal doctoraalstudenten een cursus georganiseerd onder de titel "Bedrijfskundige aspekten van de overdracht van technologie aan ontwikkelingslanden". De cursusinhoud bestond uit een achttal hoorcolleges van ondergetekenden en een gastcollege door Dr. Ir. E.J. de Bruijn (VOK). Verder werd er een studieconferentie gehouden waar sprekers uit de praktijk van technologieoverdracht en ontwikkelingssamenwerking aan het woord kwamen. Tenslotte werd een belangrijk deel van de cursustijd besteed aan het samenstellen en presenteren van een zestal deelstudies door de studenten.

De inhoud van dit cahier is niet toegespitst op de Antillen, na een te geven cursus zullen ook meer Antilliaanse gegevens worden opgenomen.

Stemmen

Het niet-stemmen bij verkiezingen op Curaçao is het afgelopen decennium sterk toegenomen. Vorig jaar stemde bijna éénderde deel van de kiezers niet of blanco.

Niet-stemmen, het uit eigen wil niet deelnemen aan de selectie van bestuurders, kan worden beschouwd als een politieke thermometer. Het blijkt dat de temperatuur van de patient flink is opgelopen. Het Curacaose politieke systeem is ziek. Onderzoek kan aantonen wat er aan scheelt. Medicijnen voor herstel kunnen dan worden voorgeschreven.

Voor het vak Politieke Systemen dat wordt gegeven in de Faculteit der Sociale en Economische wetenschappen schreven zich dit jaar 18 derdejaars studenten in. Gezamenlijk is vervolgens besloten een onderzoek te doen dat wat informatie kan verschaffn over het niet-stemmen.

Het studiefonds van de Kamer van Koophandel stelde een bijdrage ter beschikking om de student-assistent Alexander Isings te kunnen honoreren voor zijn werk in dit verband.

In de colleges werden de begrippen rondom parlementaire democratie, verkiezingen etc. behandeld. De opstelling van een vragenlijst werd verricht met deskundige hulp van Drs. Henk ten Napel. Na een 30-tal proefgesprekken werd de laatste hand van het vragenformulier gelegd en de enquête ging van start in de tweede helft van november 1984.

De gegevens die werden verzameld in drie wijken waar bij de laatste verkiezingen het percentage niet-stemmen het hoogst was, moeten een antwoord geven op de volgende vragen:

1. Zet de trend van stijging in het net-stemmen zich voort?
2. Wat kenmerkt niet-stemmers?
3. Waarom stemmen zij niet?
4. Onder welke omstandigheden zouden zij weer wel gaan stemmen.

Als eenmaal antwoord op deze vragen is verkregen, kan worden nagedacht over de volgende vraag.

Wat moet er worden ondernomen om politiek en bestuur op Curaçao goed te doen functioneren?

Devaluatie

Het inschatten van de gevolgen van een devaluatie is een hachelijke zaak. Door een (forse) devaluatie komen allerlei krachten tegelijk los waarvan tevoren niet te zeggen valt of zij te beheersen zijn en waartoe zij zullen leiden. Dit is wellicht de belangrijkste reden

zie verder p. 13

vervolg UNA-bijdrage

waarom in kringen van deskundigen niemand zich een voorstander toont van een devaluatie en iedereen aandringt op financieel-economische maatregelen waarvan de effekten wel in redelijkheid zijn te voorzien en te beheersen (inkomensmatiging, bestedingsbeperking, aantrekken van investeerders, produktiviteitsverbetering).

Het IMF heeft recentelijk voorstellen in die richting gedaan. De Interdepartementale Werkgroep (IDW) heeft soortgelijke aanbevelingen gedaan aan de Antilliaanse regering. Een devaluatie wordt ook door de IDW ontraden.

Terwijl een devaluatie om de hierboven genoemde reden op zichzelf niet zo'n aantrekkelijk beleidsinstrument is moet hieraan nog worden toegevoegd, dat dit voor kleine open economieën zoals die van de Nederlandse Antillen nog veel minder het geval is. Dat heeft te maken met het feit dat het exportprijspeil zeer sterk samenhangt met het importprijspeil. De ruilvoet zal door een devaluatie niet erg veranderen en er zijn lokaal maar zeer weinig mogelijkheden om de importen te vervangen door binnenlandse produktie. Dit laatste thema wordt in UNA Cahier no. 1 nader uitgewerkt aan de hand van een wiskundig denkmodel. De studie is een uitwerking van de gedachten die tijdens een actualiteitencollege aan de UNA op 16 december 1983 werden geuit. Een interessante gedachte in het rapport is de volgende: "Als de betalingsbalans onder druk staat, moet je dan je prijzen verhogen (revaluatie) of verlagen (devaluatie)?" Iedereen spreekt altijd alleen maar over "devalueren" als middel ter verbetering van de betalingsbalans.

Het is geheel niet zeker of dit wel steeds de goede maatregel is. Zolang de Nederlandse Antillen in een zekere monopoliepositie verkeerden (olie, Dok, toerisme, off-shore) lag een verhoging van het prijspeil in ieder geval meer voor de hand. Misschien kan ook het relatief hoge prijspeil op de Nederlandse Antillen wel goed worden verklaard uit de relatief sterke monopoliepositie van de Nederlandse Antillen in het recente verleden. In ieder geval zal bij een monopoliepositie een verhoging van de prijs (revaluatie) leiden tot een beter betalingsbalanssaldo (1).

Een bevinding uit de economische literatuur kan hier nog aan worden toegevoegd. In een recente empirische studie, uitgevoerd door een stafmedewerker van het IMF, wordt geconcludeerd dat mini-staten in het verleden baat hebben gehad bij het handhaven van een vaste stabiele wisselkoers (2).

Een devaluatie lijkt de schrijver van dit cahier dus niet aan te bevelen als beleidsmaatregel. Als het toch ooit tot een devaluatie komt, dan zal het een noodmaatregel zijn, omdat verzuimd werd tijdig in de inkomens te matigen.

Dr. PETER VERTON

18-1-1985 ÑAPA

Gedenkbundel van de Gereformeerde Kerk op Curaçao

Op Mundo Nobo valt een orgel stil

Ter gelegenheid van de integratie van de Gereformeerde Kerk van Curaçao in de Verenigde Protestantse Gemeente, welke op 10 juni van het vorig jaar plaatsvond, verscheen kort voor de jaarwisseling een bundel opstellen ter beschrijving van — zoals de ondertitel aangeeft — "meer dan een halve eeuw gereformeerd kerkelijk leven op Curaçao". Het keurig verzorgde boekje, dat namens de redactiecommissie wordt ingeleid door O.B. Linker en G. Vrieze, bevat een mengeling van geschiedkundige verhandelingen en van sprokkelingen waarin hetzij met anekdotische element, hetzij de weemoed overheerst. Dit laatste is b.v. heel sterk het geval met een gedicht van A. van Herk waaruit een, trefzeker gevonden, regel als titel van de bundel dient: er is in dat gedicht een maslancholie die blijkens de laatste strofe zelfs pas in het hiernamaals kan worden genezen.

Het doel van de bundel wordt in het "Ten geleide" omschreven als een bijdrage om enig inzicht te verschaffen in de geschiedenis van de G(ereformeerde) K(erk) en in de ontwikkelingen die tenslotte tot de overgang naar de V.P.G. hebben geleid. De redactie is in deze opzet geslaagd. De historicus die in de toekomst Hartog's werk over de geschiedenis van het protestantisme in de Nederlandse Antillen ("Mogen de eilanden zich verheugen", 1969) zal voortzetten en uitbreiden, zal ongetwijfeld deze bundel als bron dienen te gebruiken. Belangrijke informatie wordt aangeboden in de reeks geschiedkundige opstellen die tezamen de hoofdmoot van de bundel vormen: "Calvinisten op Curaçao" van Vrieze, waarin de beginperiode tot circa 1947 wordt beschreven, "Reden tot droefheid", waarin ds. A. de Bondt - helaas geen groot scribent — de vrijmakingskwestie, in 1946 vanuit Nederland naar Curaçao overgewaaid, behandelt, "De jaren zestig — De G.K. en de Antilliaanse Oecumene" van ds. H. Wiersinga, "De jaren zeventig — Met horten en stoten" van ds. G. Kerssies en "Het laatste bedrijf — De integratie komt tot stand" van D.J. van Dijk. De laatste drie auteurs geven samen een beeld van de opgang tot integratie die maar liefst 25 van de in totaal 50 gereformeerde jaren op Curaçao in beslag genomen heeft en die mij sterk doet denken — n'en déplaise à Calvin! — aan de processie van Kevelaer: twee stappen vooruit, één achteruit. Ik kom op die drie artikelen overigens nog terug.

Ook door enige van wat ik als sprokkelingen aangeduid heb worden bruikbare gegevens aangedragen. Met waardering dienen genoemd te worden Statius Muller's opstel over "De Vereniging Protestants Christelijk Onderwijs" en dat over het jeugdwerk van Linker; daarentegen zijn diens "De diaconie" en "De zendingscommissie" van J.J. Dicke wel erg summier.

De kwaliteit van de genoemde bijdragen is in het algemeen van dien aard, dat het inleidende voorbehoud van de redactie, waarmee zij de pretentie een wetenschappelijk werk te hebben afgeleverd van zich afschuift, eerder van een teveel dan van een te weinig aan bescheidenheid getuigt. Niettemin valt er m.b.t. de werkwijze van de redactie wel enig kritiek te uiten. Zij heeft kennelijk niet of nauwelijks in de bijdragen van verschillende auteurs willen ingrijpen. Daarmee zal in sommige gevallen ongetwijfeld de authenticiteit en onbevangenheid van die bijdragen gediend zijn geweest; men kan er bovendien alle begrip voor hebben dat jegens hen die belangloos hun medewerking verleenden terughoudendheid moest worden betoond. Het resultaat is echter dat de bijdragen soms wel erg weinig op elkaar afgestemd zijn. Het meest frappante voorbeeld vond ik in het opstel van ds. J. Helderman over de deputaten voor het Caraïbisch gebied, met wie volgens hem (blz. 138) de relatie van de Curaçaose G.K. steeds hartelijk geweest is, een stelling die door zijn collega's Kerssies (blz. 85: "Wij hebben er in de zeventiger jaren niet zoveel last van gehad") en vooral Wiersinga (blz. 75 - 78) wel radikaal weersproken wordt. Anderzijds vindt men van de correspondentie die Helderman op blz. 140 en 142-144 (à propos: op de laatstgenoemde plaats een fraai voorbeeld van kanselarijstijl!) citeert en waar-

zie verder p. 14

aan z.i. groot gewicht moet worden gehecht niets terug bij Kerssies die de betreffende periode beschrijft.

Een onevenwichtigheid valt voorts te bespeuren in de aandacht die aan de opeenvolgende gemeente- en koopvaardijpredikanten, die allen hun biografische aantekeningen hebben gekregen (waarom de vlootpredikant niet?), besteed wordt. Aan Helderman, die minder dan twee jaar op Curaçao gediend heeft, wijdt Renkema een overigens voortreffelijk artikel van ruim drie bladzijden, waartegenover Kroeze en Wijmenga, samen goed voor 23 jaar en centrale figuren in het kerkeli k leven van hun tijd, samen eveneens met ruim drie bladzijden moeten doen, waarin bovendien het hagiografische element de informatie overwoekert. Met name van Kroeze blijft ondanks de uiteenzettingen van Vrieze en Van Gelder en het interview met het echtpaar Beversluis — door redactielid Admiraal veel te weinig strak geleid — het beeld incompleet.

Het boek is als gedenkbundel vanzelfsprekend allereerst voor de direkt betrokkenen, de kerkleden, samengesteld, maar dit neemt niet weg dat het ook voor een wijder publiek belangwekkend is. Deze laatste groep van lezers wordt het begrip wel enigszins bemoeilijkt door het "in-crowd" gerichte karakter van allerlei terloops gemaakte opmerkingen. Als daardoor of door de onmiskenbare neiging van sommige scribenten om conflictueuze stof met de mantel der liefde te bedekken veroorzaakten onduidelijkheden of opengebleven vragen wil ik signaleren:

— wat is er met de dooppraktijk van de Evangelische Broedergemeente aan de hand? (blz. 24)

— waarom is de pastorie op Mundo Nobo verkocht (blz. 133) en, by the way, wat gaat er met het kerkgebouw gebeuren?

— naar welke andere kerk zijn de niet-integreerders overgestapt? (blz. 103; een vraag die wellicht relevant is)

— het conflict Van Buiren/Renting werkt, naar het op blz. 89 schijnt, óf het gemeenschappelijke kerkblad óf de samenwerking óf beide de vernieling in, maar verderop blijken die toch beide nog, of weer, te bestaan;

— houden de verschillende integratiemodellen niet méér in dan alleen de keuze van een wijk + kerkgebouw? (een terloopse opmerking over het Fortkerkmodel op blz. 97 doet veronderstellen dat er wel dageli ks meer van afhing)

— een eenvoudig katholiek als de ondergetekende recensent kan het relaas op blz. 40 over de vrijgemaakten-kwestie absoluut niet meer volgen;

— wat was de positie van ds. Kroeze zelf in het op blz. 27-28 beschreven (en door biograaf Van Gelder verzwegen) geschil rond zijn persoon?

— waarom was de reis van luidklok en torenuurwerk zo gedenkwaardig? (blz. 15)

— wie was Nijdam? (blz. 31 en 36)

Onder de sprokkelingen bevindt zich mede een bloemlezing uit eerder elders verschenen bijdragen. Die van ds. Wijmenga, in de jaren 1949-1957 in het gereformeerde kerkblad verschenen, zijn een onbetwistbaar succes. Hij vertelt erin over zijn z.g. verstrooiden-reizen in Suriname en Venezuela. Door de levendige stijl wordt ten volle bevestigd wat biograaf Kraan over Wijmenga's verbaal vermogen opmerkt.

Mijn grootste belangstelling ging tijdens het lezen van de bundel uit naar het hoe en waarom van de integratie van de G.K. in de V.P.G. Voor een katholiek is dat bijna iets onbegrijpelijks: opheffing van de eigen kerkgemeenschap schijnt immers in flagrante tegenspraak met claims van rechtzinnigheid en algemeengeldendheid van de geloofsinhoud. Niet zonder reden is de R.K. Kerk in de oecumene geen koploper geweest! Protestanten treden het oecumenisch streven onbevangener tegemoet; hun kerkgenootschappen zijn per traditie meer nationaal- en groepsgebonden. Toch heeft het ook de gereformeerden heel veel tijd en moeite gekost om aan het idee van samengaan met de V.P.G. te wennen. In de beschrijving van de oorsprong en ontwikkeling van dit idee, en van alle motieven en contramotieven, acht ik, zonder Van Dijk en Kerssies tekort te willen doen, het artikel van Wiersinga van cruciale betekenis. Het is goed gesteld, evenwichtig opgebouwd, en geeft een helder gezicht op de positie van de gereformeerden temidden van de overige protestanten en de Curaçaose gemeenschap als geheel. Wiersinga gelooft in de oecumene. Dit geloof draagt zijn betoog en geeft daaraan een grote overtuigingskracht.

Toch blijf ik met een onbeantwoorde vraag zitten. Wiersinga benadrukt zeer sterkt de sociologische elementen die in de ontwikkeling tot intergratie een rol gespeeld hebben. Aan de ene kant noemt hij de noodzaak tot antillianisering en stelt hij het exclusivisme van een vrijwel loutere macambakerk aan de kaak, aan de andere kant is daar in zijn optiek de tegenkracht van het "natuurlijke en toch zo onmenselijke gezelligheidsprincipe". Ook Kerssies noteert dat alleen gezelligheidsmotieven — door hem als de "sociale functie" van de kerk aangeduid — de intergratie nog tegenhielden; en al evenzeer wordt die intergratie door Van Dijk op sociale (en financiële: blz. 95) gronden onafwendbaar geacht. Speelden in de beslissing om al dan niet met de V.P.G. samen te gaan dan werkelijk geen religieuze beginselen mee? Niet of nauwelijks, suggereert Wiersinga en "neen" zegt uitdrukkelijk Kerssies (blz. 84: "Hoewel er geen enkel principieel bezwaar van onze kant was...").

Maar dat is toch eigenlijk niet goed denkbaar voor een kerk die erfgename is van de Doleantie en van Kuyper en waarop de door Wiersinga zelf (op blz. 70) geschreven karakteristiek van punctuele rechtzinnigheid toepasselijk is! En wel degelijk blijken principiële kwesties van leerzuiverheid, belijdenis en ethiek — ondanks de auteurs, zou ik haast zeggen — het proces te hebben beïnvloed: die waren niet slecht in de beginjaren, toen de G.K. juist werd gesticht uit ergernis om de notoire vrijzinnigheid van leven en leer die door de V.P.G. werd gedemonstreerd, gewichtig. Op blz. 74-75 verhaalt Wiersinga, dat de apostolische geloofsbelijdenis op aandrang van de gereformeerden onder de uitgangspunten voor samenwerking werd opgenomen in plaats van de aanvankelijke verwijzing naar een bepaald artikel van de V.P.G.-kerkorde, welk artikel, eerder dan ruim genoeg zoals Wiersinga stelt (blz. 71), misschien juist veel te ruim was.

In ieder geval overtuigt Wiersinga niet helemaal met zijn stelling dat de verschillen tussen V.P.G. alleen maar geïmporteerd en bovendien sociaal waren, een stelling die uiteraard vanuit opvatting omtrent de preponderante invloed van culturele verschillen op het religieuze beleven nogal voor de hand ligt. Het is mogelijk dat na de zestiger jaren het belang van de belijdenis voor de gereformeerden sterk afgenomen is. In het reportage over "Kampen: het laatste christelijke bolwerk" in de Haagse Post van 28-4-1984 wordt uit de mond van een hoogleraar van de Synodale Theologische Hogeschool de uitspraak opgetekend dat onzekerheid en wazigheid een wezenskenmerk van evengoed de Gereformeerde als de Hervormde Kerk van thans vormen, en elders wordt de staf gebroken over de weinig rechtlijnige scherpslijpers die er in Kampen nog rondlopen en die — naar een theologie student met afgrijzen opmerkt — zelfs in staat zouden zijn een tweede Doleantie te veroorzaken.

Als er inderdaad ook onder de Curaçaose gereformeerden een dergelijke mentaliteits- verandering heeft plaatsgevonden, had die naar mijn mening in de bijdragen van Kerssies en Van Dijk wel wat meer reliëf moeten krijgen. Zoals ook aan de vraag waarom de antillianisering, die in de V.P.G. gerealiseerd is, aan de G.K. vrijwel voorbijgegaan is, door deze auteurs of door Wiersinga misschien meer aandacht had kunnen worden geschonken.

Aan het einde van de bundel vindt de lezer een korte opgave van de personalia van de auteurs, waarbij overigens de Rietje van blz. 171 vergeten is; en aan haar hebben we nu juist het boekomslag, dat een fraaie blikvanger is, te danken.

Het boek is verlucht met een dertigtal afbeeldingen en foto's telt 180 bladzijden, is uitgegeven in eigen beheer en gedrukt door de Curaçaosche courant N.V. Drukfouten zijn niet helemaal afwezig, maar beperken zich meestal tot verkeerde of ontbrekende letters en leestekens, waardoor de leesbaarheid niet aangetast wordt. Met de paginering is iets misgegaan, maar dat valt alleen op bij de weinige interne verwijzigingen, waarbij men de pagina nummers met 4 vermeerderen moet. De oplage is 400 stuks, de winkelprijs NAf. 20,-, en het boek is ook bij de redactieleden Linker en Vrieze verkrijgbaar.

KAREL BONGENAAR.

Napa 18 jan. 1985

Het AAINA speurde de Oranjebaai af

Onderwater-archeologie op St Eustatius

Dr. Wil Nagelkerken op het punt af te dalen naar de bodem van Oranjebaai te St. Eustatius voor het doen van archeologisch onderzoek. Dr. Nagelkerken is werkzaam bij het Archeologisch / Antropologisch Instituut van de Nederlandse Antillen (AAINA), waar hij zich bezig houdt met archeologisch onderzoek onder water, o.a. onderzoek naar historische resten in het Schottegat en het Spaanse Water. Het onderzoek in St. Eustatius werd gedaan in 1983 en 1984. Voor 1985 staat een survey op het programma te St. Eustatius naar historische wrakken. De Field School van het "College of William and Mary" (USA) neemt deel aan dit onderzoek.

Deze samenwerking is een uitvloeisel van de nauwe relaties die steeds bestaan hebben tussen de V.S. en St. Eustatius sinds de geboorte van de Verenigde Staten als natie in 1776. De partners financieren elk hun onderzoek.

GEDURENDE DE 17de en 18de eeuw was St. Eustatius één van de meest belangrijke eilanden in de Caraïbische Zee. Dit was vooral vanwege zijn ligging, zijn veilige ankerplaats ten opzichte van de heersende winden en vanwege zijn politieke en economische status. Vooral gedurende de Amerikaanse Vrijheidsoorlog (1775-1782) speelde St. Eustatius een belangrijke rol als een handelscentrum tussen Europa en Noord-Amerika.

Op 16 november 1776 vuurde Fort Oranje een saluutschot af voor de "Great Union" vlag welke woei op het bezoekende Amerikaanse oorlogsschip de "Andrea Doria"

Gedurende de Amerikaanse Vrijheidsoorlog en ook een tijd daarvoor was de smalle landzone langs de Oranjebaai volgebouwd met honderden pakhuizen en allerlei andere gebouwen. Op dit ogenblik zijn daar nog de talloze ruïnes van zichtbaar, zowel op het land als in de zee.

In die tijd moet er ook een enorme activiteit geheerst hebben in Oranjebaai vanwege de talloze schepen, die daar binnenliepen of voor anker lagen en vanwege de vele kleine scheepjes, die voor het transport zorgden tussen de grote voor anker liggende schepen en het land.

Volgens literatuur- gegevens gingen in de Oranjebaai in een korte tijdspanne na 1760 jaarlijks duizenden schepen voor anker, die voornamelijk van Europa, Afrika en Noord-Amerika kwamen. In totaal gingen in de 18de eeuw meer dan 30.000 schepen voor anker in Oranjestad.

De plaats waar ze het anker uitwierpen, moet vrij ver uit de kust geweest zijn, omdat het dichtbij de kust vrij ondiep is met veel golfwerking. In oude prenten en schilderijen is te zien hoe de grotere schepen meer buitengaats voor anker lagen en de kleinere meer in de buurt van de kust.

Ook een druk verkeer van kleine boten kan opgemerkt worden tussen de grote schepen en de pakhuizen op de wal. Volgens literatuur- gegevens moet deze ankerplaats in een zone gelegen hebben van 800m breed (van de kust naar buiten) en 1000m lang (parallel aan de kust).

Zonder twijfel moet de bodem van Oranjebaai vol liggen met materiaal dat in de loop der eeuwen bij het laden en lossen overboord is gevallen of gewoon als afval overboord is geworpen. Uit een onderzoek in Amerika, dat zich bezig hield met een studie van afval op een historische ankerplaats, is gebleken, dat dergelijke studies veel informatie kunnen geven over de bestudering en het gebruik van de toenmalige ankerplaatsen.

Ook kon door bestudering van de verspreiding en de grootte van de concentraties en de aard van het afval inzicht verkregen worden in kwesties aangaande nationaliteit, soort vracht, grootte van de schepen, voorkeur van bepaalde schepen voor bepaalde plaatsen etc.

Dit was één van de redenen voor Dr. Wil Nagelkerken, in dienst van het Archeologisch / Antropologisch Instituut van de Nederlandse Antillen (AAINA) om in Oranjebaai onderzoek te gaan doen.

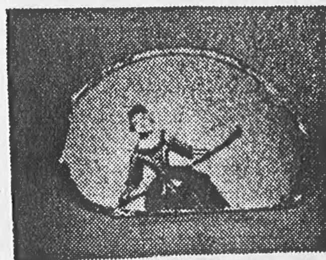
Thans is Dr. Nagelkerken al enige jaren met dit onderzoek in Oranjebaai bezig in samenwerking met de Fieldschool van het "College of William and Mary" te Williamsburg, Virginia (USA). In juni/juli 1983 werd begonnen met een inventarisatie van deze historische ankerplaats. Studenten van bovengenoemde Fieldschool werden in dit onderzoek betrokken.

Onderwater- archeologisch onderzoek vereist een grondige voorbereiding o.a. is kennis van de onderwater- habitats van belang voor latere interpretatie. Deze habitats zijn in de Bovenwinden verschillend van die in de Benedenwinden.

In de Benedenwinden treft men goed ontwikkelde koraalriffen aan, wat in de Bovenwinden niet het geval is. Daar komen vlakke, zandige bodems voor, die langzaam aflopen naar grotere dieptes. De afwezigheid van goed ontwikkelde riffen kan verklaard worden uit de hoedanigheid van de zeebodem; deze bodem is vlak en zandig en er zijn geen steile hellingen. Ook de afwezigheid van geschikt substraat voor vestiging van koralen en het effect van "hurricanes" is een sterke rem op koraalrif- vorming.

In Oranjebaai bevindt zich een zandige zone, die loopt vanaf de kant tot ongeveer 200m naar buiten met bijna geen begroeiing. In deze zone heerst een sterke golfwerking waardoor het water vaak troebel is. Artefacten, maar ook allerlei nieuw materiaal komen hier heel gauw onder het zand te zitten. Met een magnetometer kan in deze zone onder het zand aanwezige metalen artefacten opgespoord worden. De diepte is hier van 0 tot ongeveer 10 meter.

Ongeveer 150 tot 200 meter uit de kust begint een fijnzandige zone waarvan de bodem begroeid is met zeegras **Syringodium filiforme.** In deze zeegrasvelden komen veel grote Carco's voor, ongeveer 1 per 25m2. Ze le-

Gedeelte van een schoteltje van aardewerk met een laag tinglazuur, verzameld in de buurt van de grote pier van Oranje Baai, St. Eustatius. Vermoedelijk 18de eeuws (foto INTERPHOTO).

vervolg z.o.z.

ven van de epifytische algen, die op het zeegras groeien. De bodem bestaat uit een fijne laag zand met eronder modder afkomstig van afgestorven plantenresten. Hoewel de golfwerking hier niet sterk is, verdwijnen voorwerpen toch snel de modderlaag in. In deze zone kunnen soms historische resten gevonden worden als na slecht weer het zand omgewerkt is.

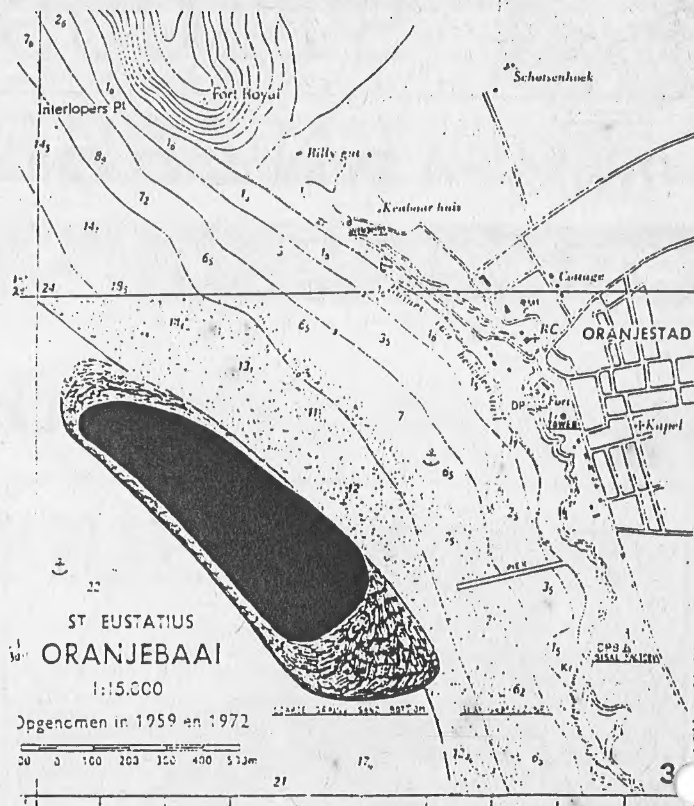
Ongeveer 500-600m uit de kust houdt de zeegraszone abrupt op en begint er een zone waarvan de bodem uit heel grof koraalafval en ander puin bestaat. In deze zone komen verspreid kleine koraalveldjes voor. Behalve koraal komen in deze veldjes vooral sponzen, gorgonen en allerlei soorten algen voor. In en rond deze plekjes heerst een grote visrijkdom. Er is een goed zicht in deze zone en geen merkbare golfwerking. Artefacten zoals flessen, stukken keramiek etc. liggen hier verspreid over de bodem, al of niet begroeid met mariene organismen zoals kalkroodwieren, boorsponzen, boorwormen, algen, koralen etc. Veel van de artefacten zijn alleen met kennersoog te onderscheiden, omdat ze door de mariene overgroeiing moeilijk van de omgeving zijn te onderscheiden. Deze zone was waarschijnlijk op het eerste gezicht dan ook de hoofd- ankerplaats gezien de vele artefacten en gezien de koraalveldjes, die een goede greep vormden voor de ankers van de schepen, getuige ook de vele ankers in deze veldjes.

Het was in deze zone dat het onderzoek startte in de periode juni/juli 1983. Als vervoermiddel werd een Zodiac- rubberboot gebruikt, geschikt voor 6 personen en voorzien van 2 buitenboord-motoren. Voor de inventarisatie van de bodem van de historische ankerplaats werd gebruik gemaakt van een 400m lange nylon lijn voorzien van plastic "labels" met de afstand erop. Met behulp van gewichten werd deze lijn op de bodem gehouden. Met behulp van boeien, die met lijnen aan de gewichten vast zaten, was de 400m lijn ook indirect aan de oppervlakte zichtbaar. Met behulp van deze 400m lijn kon de plaats van de verzamelde artefacten bepaald worden.

Bij het begin van een inventarisatieduik voer de boot steeds naar de laatste boei, dus naar het einde van de 400m lijn. Hier gingen dan twee duikers met SCUBA- equipment naar de bodem (± 80 voet) en begonnen aan één kant van de 400m lijn de zeebodem te inventariseren. De ene duiker verzamelde terwijl de ander notities maakte. Van een gevonden artefact werd dan vermeld: de soort artefact en de locatie. Deze locatie werd gedaan m.b.v. de 400m lijn door de afstand tot de lijn te bepalen en door de afstand op de lijn af te lezen in relatie tot het beginpunt.

Op één dag werden meestal 2 inventarisatie- duiken gemaakt. Op deze manier konden op één dag beide kanten van de lijn geinventariseerd worden. Iedere volgende dag werd de lijn 50 à 100m verplaatst, zodat geheel Oranjebaai bekeken kon worden. Van iedere nieuwe plaats van de 400m lijn op de bodem van Oranjebaai werd steeds het begin- en eindpunt bepaald met behulp van kompaspeilingen, gedaan op drie verschillende objecten op het land.

Hierdoor was het mogelijk later alle geinventariseerde plaatsen op de kaart in te tekenen met de gevonden artefacten erbij. Op deze wijze kon een mooi overzicht verkregen worden van de verspreiding van de artefacten en soorten artefacten. In 1984 werd hetzelfde gedaan maar nu werd een gedeelte verder uit de kust bestudeerd. Met behulp van de verzamelde artefacten was het mogelijk om een calculatie te maken van de plaats en de grootte van de historische ankerplaats.

Kaartje van Oranje Baai, St. Eustatius met een schets van de plaats en de grootte van de historische ankerplaats. Het zwarte gedeelte is de hoofd ankerplaats, het grijze gedeelte de plaats, waar wel geankerd werd maar minder frequent.

Wat het gevonden materiaal betreft: in ondiep water zijn nog steeds muren aanwezig van verzonken pakhuizen uit de 18de eeuw. Op het land zijn de meeste tot ruïnes vervallen, maar er zijn nog enige gedeeltelijk intact en worden zelfs nog gebruikt zoals o.a. de duikwinkel, waar de SCUBA-flessen voor het onderzoek gevuld werden. Vlak bij de kant in heel ondiep water werd zelfs nog een groot kanon gevonden, vermoedelijk afkomstig van het erboven op de klippen gelegen Fort Oranje.

Ongeveer 100m uit de kust werd wederom een klein draaikanon gevonden van ongeveer 1m lang. Twee jaar geleden werden er hier ook al twee andere aangetroffen. Op de ankerplaats werden grote hoeveelheden artefacten gevonden zoals Engelse, Hollandse en Franse wijnflessen uit diverse perioden, meestal gebroken, verder veel keramiek van allerlei landen en tijden, veel bakstenen, die vroeger door de schepen vooral als ballast werden meegenomen. Op één plaats ver uit de kust werden veel blauwe slavenkralen gevonden, op een andere plaats verschillende ijzeren stokankers.

Met een deel van het materiaal is Dr. Wil Nagelkerken thans bezig met een studie over de "Winebottles of Orange Bay" en "Ceramics of Oranje Bay". De rest van het materiaal zal gebruikt worden voor andere toekomstige studies en daarna tentoongesteld worden in het museum. Wat de studie van de flessen betreft, bestaat de indruk, dat het merendeel niet afkomstig is uit England zoals soms wordt gedacht, maar vooral uit Holland en Frankrijk. De meeste dateren uit de 18de eeuw, toen St. Eustatius zijn bloei periode doormaakte.

Wijnflessen verzameld in Oranje Baai, St. Eustatius. De fles rechts, een Hollandse wijnfles uit de periode 1710-1725, is bijna geheel overgroeid door mariene organismen. De fles links is een Franse wijnfles uit de periode 1770-1800. Opmerkelijk is de lange hals van laatstgenoemde fles (foto Dr. Norman F. Barka).